PUBLISHED AND DISTRIBUTED UNDER PERMIT (No. 556) AUTHORIZED BY THE ACT OF OCTOBER 6, 1917, ON FILE AT THE POST OFFICE OF NEW YORK, N. Y. By Order of the Pres't, A. B. Burleson, P. M. Gen.

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah.
Velja za vse leto..... $6.00
Za pol leta..... $3.00
Za New York celo leto... $7.00
Za inozemstvo celo leto... $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 232. — ŠTEV. 232. NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 4, 1921. — TOREK, 4. OKTOBRA, 1921. VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

KRASIN O TRGOVINI MED RUSIJO IN AMERIKO

KRASIN NE BO DAL V ZDRUŽENIH DRŽAVAH NIKAKIH NAROČIL, RAZVEN POD SOVJETSKIM NADZORSTVOM. — VSE SVOJE UPANJE STAVI V CANADO.

Berlin, Nemčija, 3. oktobra. — Gregorin Krasin, boljševiški voditelj, ne vidi nobene možnosti zopetnega uveljavljenja trgovskih odnošajev med Združenimi državami in Rusijo, dokler se ne bo ustanovilo postavne podlage za tako trgovino Kakor znano je bil Krasin predsednik sovjetske delegacije, ki se je pogajala za trgovski dogovor med Anglijo in Rusijo. Izjavil je, da trdno veruje v razvoj koncesij in trgovine med sovjetsko Rusijo ter zunanjim svetom na "kapitalistični" podlagi.

Krasin je rekel, da je dobil številne ponudbe glede ameriških izdelkov. Leta 1920 so kupili sovjeti v Ameriki premog, a dostavil, da ne bo dal nikakih naročil za izdelano ameriško blago, dokler se sovjetskim zastopnikom ne bo dovolilo priti v deželo, študirati trg ter nadzorovati izvedenje kontraktov.

Krasin je odpovedal svoje nameravno potovanje v Canado. Izjavil je, da se je že doseglo namen tega potovanja, ker je canadska vlada sklenila z njim v Londonu dogovor in ker se nahaja sedaj v Moskvi canadska delegacija, obstoječa iz enega zastopnika parlamenta ter enega trgovskega izvedenca.

Krasin je dal izraza svojemu obžalovanju, da je ameriški kapital tako "reserviran" z ozirom na koncesije v Rusiji, vendar pa je trdil, da se ameriške ponudbe z veseljem pozdravlja v Baku petroljeskih poljih in da se je Standard Oil družba dvakrat pogajala z njim, ko je bil v Londonu za nakup nafte, a ne za koncesije, da pa je naenkrat prekinila vsa nadaljna pogajanja.

Izjavil je, da ne razume, zakaj bi mogle ameriške petrolejske skupine omalovaževati Baku okraj ter dal izraza mnenju, da so najbrž sklenile dogovor z Royal Dutch družbo. Ta družba je kupila 60 odstotkov starih interesov v Baku poljih ter skuša sedaj skleniti kupčijo s sovjetska Rusijo. — Rusija, — je izjavil je nasprotvala taki kupčiji z eno veliko skupino ter je lahko sama izrabljala svoja polja na bolj uspešen način če bi jih izročila veliki kompaniji.

Krasinu je del izraza upanja, da se bodo ameriški izvedenci vdeležili reorganizacije Rusije. Rekel je, da vidi možnost, da se pošlje ameriške znanstvene farmerje v ruske poljedelske okraje, da uvedejo ameriške stroje in metode. Neposredna rekonštrukcija ruske industrije pa je preveč elementarna, da bi potrebovala ameriške pomoči, vendar pa se jo bo v večjem obsegu potrebovalo pozneje.

Soglasno s Krasinom obstajajo trgovske možnosti, ki so prednostne za vse prizadete in katere bi lahko razvile korporacije, obstoječe iz Nemcev ter državljanov sovjetske republike. V vezi s tem je omenil parobrodne družbe. Rekel pa je, da ne želi sovjetska vlada nikakih inozemskih monopolov v Rusiji.

— Če bi se jih podelilo sedaj, v naših stiskah, bi bilo to škodljivo pozneje za nas. — je rekel. — Edinole iz tega vzroka se je zavleklo sklenitev kontrakta z angleško tvrdko Leslie Okert. Iz istega vzroka tudi ni sovjetska vlada sklenila kupčij z velikimi nemškimi korporacijami, čeprav so se pogajanja že vršila.

Krasin je zanikal francosko poročilo, da je sklenila sovjetska vlada dogovor s Hugo Stinnesom, nemškim industrijalnim voditeljem. Rekel je, da obratujejo v polnem obbsegu le tri koncesije, podane inozemcem, da pa druge še vise.

Zanikal je tudi poročilo, da je v sedanjem času več zavlačenja v trgovini z Rusijo kot pa je bilo pred vojno.

VALUTNA ZMEDA V AVSTRIJI.

Dunaj, Avstrija, 2. oktobra. — Neprestano padanje vrednosti avstrijske krone je imelo za posledico naravnost kaotične razmere v trgovini in industriji. Dežela je preplavljena z inozemci, ki kupujejo vse, kar se dá kupiti, dokler nima avstrijska krona nobene vrednosti, in posledica tega je bila, da zahtevajo sedaj plačilo v zlatu. V gotovih slučajih se je celó ustavilo odpošiljatev blaga na temelju naročil, ki so bila sklenjena pred par meseci.

Iz Inšbruka poročajo, da so Italjani in Švicarji lastniki vsega, kar je količkaj vredno, in da je narod na velikem ljudskem zborovanju zahteval, naj se izključi iz dežele vse tujce.

Položaj je postal še slabši vsled krize, tikajoče se Burgenlanda, kajti splošno se domneva, da bodo nastopili zavezniki z oboroženo silo, ali pa poverili s to nalogo malo entento, obstoječo iz Jugoslavije, Čehoslovaške in Rumunske.

Madžari se očividno ne zavedajo resnosti položaja, ki se je pojavil radi spora, tikajočega se Burgenlanda, kajti vsi tujci, ki prihajajo iz Budimpešte, izjavljajo, da ne ve prebivalstvo glavnega ogrskega mesta ničesar o tej zadevi. Jasno je, da zatira vlada vsa poročila, ki se tičejo Burgenlanda in da ustvarja na ta način javno mnenje, ki bo končno najbolj škodljivo madžarskemu narodu samemu.

GRKI BAJE ZAVRNILI TURŠKI NAPAD.

Atene, Grška, 2. oktobra. — Turške nacijonalistične sile, ki so skušale napasti grške komunikacijske črte v Mali Aziji, so bile zavrnjene z velikimi izgubami. Tako se glasi v oficijelnem poročilu, ki je bilo izdano danes tukaj. Boji so se završili na Eskišer fronti.

Nadalje proti jugu so grške čete preprečile koncentracijo mladoturških čet.

POTRES V UTAHU.

Salt Lake City, Utah, 3. okt. — Več kot petdeset ur trajajoči potresni sunki v Richfield, Elsmore in Monroe okrajih, sto in dvajset milj južno od tukaj, so prenehali. Ti dolgotrajni potresi so povzročili škodo v znesku $100,000. Izseljevanje prebivalcev prizadetih okrajev, katerih se je lotila panika, traja naprej. Dosedaj ni še znano, če je bil kdo poškodovan pri potresu.

Potni listi.

Po najnovejši odredbi belgrajske vlade dobé Jugoslovani potne liste same tedaj, ako prinesejo s seboj kako listino iz starega kraja, da je razvidno, od kod je doma. Take listine so: Stari potni list, delavska ali vojaška knjižica, krstni list in domovnica.

Navadno pismo ne zadostuje več.

Kdor torej nima nobene take listine, pa želi potovati v stari kraj, naj pише županstvu ene občine, v katero je pristojen, po domovnico, potem bo šele mogel dobiti jugoslovanski potni list.

Nikdo naj tedaj ne pride v New York v namenu, da bi potoval v stari kraj, ako nima kake gor omenjene listine.

Frank Sakser State Bank,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.
(Advertisement)

ZRAKOPLOV BREZ MOTORJA.
Neki nemški inženir je iznašel zra koplov brez motorja. Goni se ga z nogami kot bicikelj. Prvi poskusi so se dobro obnesli.

OPIČJO ŽLEZO SO VCEPILI AMERIKANCU

Izvanredna operacija je bila izvršena v dvanajstih minutah. "Pomlajeni" se dobro počuti.

Osempetdesetletni odvetnik in pisatelj Irving R. Bacon se je včeraj v New Yorku v hotelu Majestic podvrgel operaciji, katere posledica bo baje popolno pomlajenje. Možak se je čutil starega in izdelanega, zdravnik, ki ga je operiral, pa pravi, da bo v kratkem času postal živahen in vesel kot dvajsetletni mladenič. Zdravnik dr. Thomas W. Edgar mu je vcepil v telo opičjo žlezo.

Bolnik je bil tekom operacije pri popolni zavesti, ker so mu omamili le tisti del telesa, kamor se mu vcepili žlezo. Na ponovna vprašanje je odvrnil, da ne občuti nobenih bolečin.

Bacon je rekel nekemu časnikarskemu poročevalcu:

Upam, da bo vse to, kar sem storil, človeštvu v veliko korist.

Bacon bo vsak dan sproti poročal o posledicah te operacije.

Ko je dr. Edgar izrezal omamljeni opici vratno žlezo, jo je s kloroformom usmrtil, tako da ni trpela nobenih bolečin.

Da je žleza "ostala pri življenju", jo je imel tekom operacije na malem z elektriko gretem krožniku v sestavini soli, kalija in magnezije. Nekoč je v taki sestavini ohranil izrezano srce želve šest ur pri "življenju".

Cela operacija je trajala dvanajst minut. Dr. Edgar, ki je v Evropi vcepil že 23 pacijentom žleze, pravi, da se mu je ta operacija izmed vseh najbolj posrečila. Največ časa je vzelo šivanje rane.

ŽENSKE IMAJO V CHICAGO RAZLIČNO VREDNOST.

Chicago, Ill., 3. oktobra. — Vprašanje, koliko je vredna ženska, se je tukaj zopet pojavilo. Harold C. Phelps, ki se je poročil šele pretekli teden, je navedel svoto tisoč dolarjev, kot predstavljajočo vrednost njegove boljše polovice. On ji je namreč ukazal, da mora spraviti skupaj to svoto ali po jo bo prodal sam na dražbi. Sedaj se je dala žena ločiti od njega.

Jožef Lakazek pa je prišel k sodniku ter ga s solzami v očeh prosil, naj mu zopet preskrbi njegovo harmoniko. Pet in trideset let je imel največje veselje s tem inštrumentom, a jo konečno zamenjal v pijanosti za žensko, ki je sedaj njegova žena. To se je zgodilo pred štirinajstimi dnevi. — Moja harmonika je več vredna kot ducat žensk. Vsaj tiho je, kadar hoče človek.

Sodnik ni mogel seveda ničesar storiti v tej kočljivi zadevi ter rekel možu, naj gre lepo domov ter možato nosi posledice svojega nepremišljenega dejanja, storjenega v pijanosti.

STRAŠNE RAZMERE V ZAPADNI RUSIJI

Lakota, slaba vlada in sumičenja komunistov so povzročila pravcati kaos v zapadni Rusiji.

Riga, Letska, 3. oktobra. — Indirektni učinek lakote, direktni učinki zle vlade in pomanjkanje zaupanja od strani skrajnih komunistov vspričo domnevanega povratka Lenina k "kapitalističnim principijem", — vse to je proizvedlo stanje anarhije v zapadnih provincah Rusije.

Simptome te anarhije je videti v stvorjenju roparskih tolp, plenjenju vlakov z živili ter v veliki izgubi ugleda rdečih med splošnim prebivalstvom. Med ukrajinskimi uporniki je nadalje opaziti gotovo mero nacijonalističnega razpoloženja.

Moskovski sovjet je skrajno vznemirjen radi tega stanja stvari ter se skuša, kot ponavadi, boriti proti naraščajočemu valu s propagando, silo orožja ter eksekucijami na debelo. Boljševiška propaganda izjavlja, da so Poljaki in Francozi na dnu celega zla in da podpira Varšava Borisa Savinkova, "belega" ruskega voditelja, kojega tolpe vprizarjajo napade na rusko ozemlje preko poljske meje.

Sovjeti izjavljajo nadalje, da podpira rumunska vlada Simona Petluro, kojega tolpe se nahajajo sedaj baje na poti proti rumunski meji. Za enkrat ni še gotovo, če so te obdolžitve utemeljene ali ne. V nekem poročilu, katero je ravnokar dobil poročevalec newyorškega "Heralda", se glasi, da so našli pri jetnikih dokumente, ki baje nepobitno dokazujejo, da podpira poljski generalni štab Savinkova z denarjem in orožjem.

Kompetentni opazovalci pa so mnenja, da je uničevanje železniških vlakov, katero je bilo v zadnjem času opaziti v Rusiji, delo beguncev, ki so pribežali z okrajev, prizadetih od lakote. Ti uporniki in kmetje niso pod nobenim inozemskim uplivom ter se le skušajo polastiti živil. Iz Moskve poročajo, da so vozili vsi vlaki, ki so bili uničeni, živla iz Amerike in Anglije, vendar pa se domneva, da je to boljševiška propaganda, namenjena za inozemsko porabo kajti nikakih ameriških ali angleških pošiljatev živil in le malo blaga kake druge vrste za Rusijo, se ne pošilja skozi Poljsko.

Enostavno dejstvo je, da so vse ruske province ob poljsko-rumunski meji padle v stanje anarhije in sovjeti zrejo z veliko skrbjo na preteče razvoje.

Leon Trocki, boljševiški vojni minister, ki je bil pred kratkim v Odesi, da reorganizira rdečo armado, je rekel v svojem govoru pred žitomirskim sovjetom:

— Jaz hočem miru. Kdorkoli prihaja k nam v imenu miru, bo sprejet s častjo. Kdorkoli pa prihaja v imenu vojne, bo zdrobljen.

VELIKA RAZKRITJA V JEKLARSKI STAVKI

Špijoni v unijah in med štrajkarji. — Oblasti se niso zmenile za nezaslišno strahovlado.

Posebna komisija Interchurch World Movement, ki je preiskovala jeklarski štrajk, je izdala včeraj dvoje jako zanimivih poročil. Poročili se tičeta špijonov, katere so pošiljali magnati v štrajkarske vrste ter nasilja, katera so uganjali jeklarski magnati in proti kateremu ni nastopila nobena oblast.

Med štrajkarji v Monessen, Pa., je delovalo šeststo špijonov. Na sleparski način so se dali sprejeti v unijo ter pošiljali redno magnatom poročila o vseh načrtih in namenih štrajkarjev.

Pod pritiskom jeklarskih baronov je večinoma vse časopisje pisalo proti štrajkarjem. Pastorjem raznih cerkvenih občin so magnati plačevali velike svote denarja, da so se izražali zoper štrajk.

Nekateri špijoni so bili celo izvoljeni uradnikom raznih lokalnih unij. Takim so prišli najtežje na sled.

Komisija z zgražanjem poroča o strahovladi v jeklarskih okrožjih. Ljudje niso smeli niti zborovati niti dobivati časopisov. Če sta dva štrajkarja obstala na cesti ter se pričela zagovarjati, so ju že aretirali. Šerifi in detektivi so nasilno postopali s štrajkarji. Kljub temu pa ni oblast niti z mezincem ganila.

DRAMATIČEN PRIZOR V SODIŠČU.

Pariz, Francija, 2. oktobra. — Porotno sodišče v Nantes je doživelo včeraj dramatičen prizor, ko je bil oče pozvan, da priča proti svojemu lastnemu sinu radi obdolžitve požiga. Mladi mož, po imenu Leon Beaumont, je tekom preteklega aprila zažgal hišo svojega očeta.

Oče je kot priča izjavil, da si je na vse mogoče načine prizadeval, da spravi sina naprej ter mu ustvari karijero.. Vsa prizadevanja pa so bila zaman in končno je prišlo do prepira, tekom katerega je sin pretil svojemu očetu s požigom. Mladi Beaumont je dvignil roki z dramatično kretnjo ter vzkliknil:

"In vi, oče moj, me obsojate tako?"

Nato je omahnil nazaj na stol ter bridko jokal.

Sodišče je na temelju pričevanja špartanskega očeta obsodilo sina na šest let težke ječe.

DVESTOTISOČ MADŽAROV POD OROŽJEM.

Dunaj, Avstrja, 3. oktobra. — Neko avstrijsko vojaško poročilo pravi, da ima Madžarska 200,000 mož pod orožjem, od katerih se jih nahaja 40,000 v bližini avstrijske meje.

Vsi vojaki so izborno opremljeni.

AMERIKANCI PROTI RAZKOSANJU ŠLEZIJE

NEMŠKA VLADA JE PREDLOŽILA SVETU LIGE NARODOV SPOMENICO, KI POJASNJUJE STALIŠČE AMERIKANCA Z OZIROM NA GORNJO ŠLEZIJO.

Berlin, Nemčija, 3. otkobra. — Kot se je uradno objavilo bo nemška vlada predložila Ligi narodov spomenico, ki vsebuje sodbo Amerikanca Hunter Miller-ja glede gornje-šlezijskega vprašanja. V spomenici se glasi, naj se Šlezijo na temelju ljudskega glasovanja, ki se je vršilo, izroči nerazkosano in nerazdeljeno Nemčiji.

Miller je izvedenec ameriškega državnega departmenta, ki je prišel v pričetku septembra v Ženevo, da opazuje delo Lige narodov. V spomenici, ki bo poslana tudi vsem zavezniškim vladam, se glasi med drugim.

— Po mojem mnenju in na temelju pravice je Nemčija upravičena ohraniti celo ozemlje Gornje Šlezije, kjer se je vršilo ljudsko glasovanje kot del nemškega ozemlja. Priporočila na svet Lige narodov naj bi se glasila v tem smislu.

Miller, katerega je kancelar Wirth naprosil, naj sestavi strokovnjaško poročilo o tej zadevi, se je izrazil napram zastopniku Ass. Press, da niso imeli preje zavezniki nikdar namena razdeliti Šlezije, da pa se je glasil njih načrt, naj se vrši tam ljudsko glasovanje, ki naj bo odločilo, ali naj pripade celo ozemlje Poljski ali Nemčiji. Večina prebivalstva se je izrekla za Nemčijo in radelitev Šlezije bi vsled tega pomenjala kršenje versaillske mirovne pogodbe.

Izjavil je nadalje, da je težišče celega vprašanja vsebovano v izjavi prejšnega predsednika Wilsona, da mora namreč poljska država obstajati iz ozemlj, v katerih stanujejo nepobitno Poljaki.

Pariz, Francija, 3. oktobra. — Najvišji tribut so izkazale včeraj Združene države "nepoznanemu vojaku" Francije, ko je general Pershing v navzočnosti velikanske ljudske množice, v kateri se je nahajal tudi predsednik Millerand, položil kongresno svetinjo na sarkofag nepoznanega vojaka pod Slavolokom zmage.

Po cérimoniji je sledila vojaška parada, ki je glede svoje velikosti zaostajale le za paradami zmagoslavja takoj pa koncu vojne. Na čelu paarade je korakal izbran bataljon ameriških čet, ki se nahajajo v Nemčiji. Čete so pregledali predsednik Millerand, general Pershing, ameriški poslanik Herrick ter vsi francoski maršali. Velikanske ljudske množice so polnile trg in priredile ameriškim vojakom bučen sprejem.

Predno je položil gen. Pershing svetinjo na sarkofag, je dvignil svojo desnico v vojaški pozdrav ter pričel z glasom, tersočim se od ginjenja:

— V imenu predsednika in naroda Združenih držav polagam v znamenje večne vere v pravičnosti stvari, za katero si umrl in kot simbol spoštovanja in občudovanja do tebe in tvojih rojakov, na tvoj grob to častno svetinjo kongresa.

Govor generala je napravil velik utis in iz marsikaterega očesa se je utrnila solza.

Godba ameriškega glavnega stanja v Koblencu je nato zaigrala marseljezo in pozneje ameriško narodno himno.

Vojni minister Barthou je sprejel častno svetinjo v imenu Francije ter rekel nato:

— Ta svetinja, s katero ste ravnokar dekorirali našega nepoznanega vojaka, predstavlja za nas znamenje prijateljstva. Borili smo se skupaj za iste ideale. Pravica je zmagala šele tedaj, ko bo zmaga tudi držala vse svoje obljube.

MADŽARI SE OBOTAVLJAJO.

Budimpešta, Madžarska, 2. okt. Ratifikacija mirovne pogodbe med Madžarsko in Združenimi državami je bila preprečena radi notranjega političnega položaja. Formalnost odobrenja mirovne pogodbe je bila na programu parlamenta, ki se je sestal dne 23. septembra, a čeprav ni nobene resne opozicije proti tej mirovni pogodbi, je bila vlada vendar mnenja, da je boljše čakati kot pa riskirati bučno debato ali celo krizo ministrstva.

Parlament se bo v treh tednih zopet sešal ter rešil vprašanje odobrenja mirovne pogodbe z Združenimi državami, če ne bo prišlo medtem do važnejših političnih zapletljajev.

TIROLSKA SE HOČE ZOPET LOČITI.

Dunaj, Avstrija, 3. oktobra. — Avstrijski del Tirolske je zopet zaprl svoje meje proti Avstriji ter prepovedal izvoz živil. Osnovana je bila posebna centralna vlada, ki je izjavila, da se bo Tirolska ločila od Avstrije, če ne bo kmalo konec neznosnih razmer.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	$1.65	1,000 kron	$ 5.10
400 kron	$2.20	5,000 kron	$25.00
500 kron	$2.75	10,000 kron	$49.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	$ 2.55	500 lir	$22.00
100 lir	$ 4.60	1000 lir	$43.00
300 lir	$13.50		

Nemška Avstrija:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.

1,000 nem.-avstr. kron	$ 1.30	10,000 nem.-avstr. kron	$11.00
5,000 nem.-avtr. kron	$ 6.00	50,000 nem.-avstr. kron	$50.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne kot nam poslani denar dospe v roke.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo zajamčene izvanredno ugodne pogoje, ki bodo velike koristi za one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

(Advertisement)

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation)

FRANK SAKSER, President — LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officiers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Za celo leto velja list za Ameriko in Canado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
		za pol leta	$3.50
Za pol leta	$3.00	Za inozemstvo za celo leto	$7.00
Za četrt leta	$1.50	za pol leta	$3.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
Subscription yearly $6.00

Advertisements on Agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

GLAS NARODA
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

ALLIED PRINTING 446 TRADES UNION LABEL COUNC. NEW YORK CITY

OGLAŠAJO SE.

V Ameriki je bilo sprejetih v zadnjem času več protiustavnih postav, ki so naperjene proti osebni svobodi svobodnih državljanov svobodne prepublike. Ljudstvo je s temi postavami skrajno nezadovoljno.

In znamenje časa je, da so se začeli oglašati vodilni možje ter dajati duška temu nezadovoljstvu.

Te dni je imel v New Yorku govor governer newyorške države. Njegove besede so bile čisto vsakdanje, toda značilne so vsledtega, ker so prišle iz njegovih ust.

— Neprestano se sliši o omejevanju osebne svobode, — je rekel. — Jaz nisem za to omejevanje ter se mi zdi neameriško, če si vlada predrzne zapovedati državljanom, kako naj žive, kaj naj jedo in kaj naj pijejo. Taki poskusi so vedno naleteli na odpor. Ta odpor pa rodi omalovaževanje postave.

Jasno je, da je imel governer pri tem v mislih prohibicijske postave. Te postave so veliko več pripomogle k omalovaževanju ustave kot pa vsi drugi faktorji tekom preteklih let.

Te postave so napad na osebno svobodo državljana in izvajajo neznosen pritisk, ki naleti pri državljanstvu na odpor. Ali z eno besedo povedano; neameriške so, kot jih je governer izborno označil.

Governer zasluži vse priznanje in vso hvalo, ker je imel toliko poguma, da je obsvetil te prisilne postave in ker je imel toliko poguma, da je pojasnil svoje osebno mnenje.

— Jaz sem vedno javno govoril, — je izjavil, — da mi osemnajsti amendment ne ugaja.

Toda postava je tukaj in dolžnost governerja je, da bo izvedena. Njegov namen ni omalovaževati postave, pač pa na pameten način jo je treba izvajati.

S tem se je dotaknil s prstom uljesa, katero bi bilo treba s korenino vred izruvati.

Mi vsi vemo, da so prohibicijska postava v največjem obsegu zlorablja, da uganjajo plačani in neplačani agenti z državljani, kar se jim poljubi; mi vemo, da agenti na ulicah preiskujejo ljudi, da vdirajo v privatna stanovanja ter prebrskajo vse lonce ter vse kangle za kavo.

Za vodne apostole, ki imajo navado krojiti si postave po svojem okusu in po svojih željah, so te governerjeve besede zelo slabo upanje.

Večina sodnikov je že prej razsojala v Millerjevem smislu. Sedaj naj pridejo še ostali na vrsto.

To bo najboljša kazen za hinavske reformatorje, ki so osmešili Ameriko pred celim svetom.

Dopisi

Morgantown, W. Va.

Oni, ki mislijo, da ni tukaj Slovencev, se motijo. Nas je veliko število ter imamo svoje podporno društvo, ki napreduje še precej dobro v sedanjih razmerah.

Ker sem ravno na tem, naj omenim naše siromašno delo. Dela se vsak dan. Da ne bi kateri rojak mislil, kakšno imenitno delo mora biti, povem: drva so! In še enkrat ta salamenska drva.

Tukaj sem zaposlen le malo časa, pa sem že precej dolžan, to pa zato, ker plača od drv je pičla, tako da moramo garati od zore do mraka, da si zaslužimo vsakdanjo hrano, ker naš delodajalec je precej skop.

Tukaj je nekakšna unija med našimi boarding bossi. Kar se snidejo skupaj ter imajo svojo sejo, kako da nas bodo ožulili naših skromnih centov. Jaz sem tudi član organizacije United Mine Workers of America, ali ta unija ni tako močna kakor pa gozdarska.

Za zajutrek je riž. Potem pride obed na vrsto: krompir nič obelen. Oh, kako nam pristoja po sedemurnem delu!

Ako pa človek spije glažek žganja, je pa strašno drago. To pa zato, ker pišejo z vilicami mesto s črnilom. Poznam človeka, ki je spil dva glaška tistega "šnopsa", drugi dan jih je pa imel zapisanih dvaindvajset.

Potem si lahko, rojaki, mislite, kakšna prilika je za denar napraviti tukaj.

Pozdrav vsem čitateljem, tebi list pa obilo naročnikov.

Naročnik.

Girard, Ohio.

Rojak Frank Ramavž, doma iz vasi Hrastovica pri Št. Rupertu, se je poročil z gdč. Marijo Seljak, doma iz vasi Podlipa pri Vrhniki. Rojak Josip Drmaž, doma iz vasi Orehovica, se je poročil z gdč. Zofijo Marič iz vasi Poden na Dolenjskem. Svatba se je vršila v Pittsburghu, Pa. Novoporočencem želimo obilo sreče.

Rojaka Mike Žitnika je povozil avtomobil, ko je hotel prekoračiti ulico. Dobil je težke poškodbe.

Rojak Frank Kramar se je vračal domov iz Warren, Ohio. Na ulici je pustil neki šofer svoj avtomobil brez luči. Ker je bila tema, ni rojak J. K. opazil avtomobila in je zadel v njega. Neki Anglež je bil nevarno ranjen. Frank Kramar je dobil poškodbe na roki, nogi, glavi in nekaj reber mu je natrlo. Zdravi se doma in bo kmalu okreval.

Slovensko pevsko društvo Ljubljanski Vrh lepo napreduje, ali žalibog, da so člani tako nesrečni. Sedaj imamo že 4 člane, ki so bili povoženi ali pobiti na avtomobilski vožnji. Za društvo je zadnji čas, da se nauči par pogrebnih in nagrobnih pesmi.

Poročevalec.

Iz Slovenije.

Šolska mizerija v Trbovljah.

Iz Trbovelj se poroča: Zadnja leta je silno narastlo število šolskih otrok. Šole so prenapolnjene, učenje zaradi tega otežkočeno in pomanjkljivo. To pa je čisto umevno, ker so šole ostale iste kakor takrat, ko je bilo malo otrok. Zadnjič je nekdo tožil v časopisju, da učenje v ljubljanskih šolah ne more napredovati, ker je v razredih skoraj do 50 otrok. Ko bi dotični pogledal v naše razrede, bi se prestrašil, zakaj letos smo imeli v razredih 80 do 90 otrok, in so bili na šestrazredniei trije prvi in dva druga razreda. Brez dvoma je učenje v takih razredih otežkočeno. To je vsakemu jasno. Gotovo pa ni jasno tistim, ki zavlačujejo zidanje novega šolskega poslopja, dasi je premogokopna družba obljubila ves stavbni materijal. Zakaj se ne zgradi to tako potrebno poslopje, nam je nerazumljivo, ko je vendar letošnja komisija spoznala nezdravo stanje naše šole in uvidela potrebo novega šolskega poslopja. Učiteljstvo, službujoči na tej šoli, okuša vse bridkosti učiteljskega stanu. Ne samo, da ima vsak preveliko število otrok, tudi zaradi tega, ker ima opraviti z nad vse zanemarjeno in renitentno mladino. Slučaji, v katerih otroci prvega razreda psujejo in preklinjajo učitelja, niso redki. Se je že tudi zgodilo, da je učenec drugega razreda grozil z nožem učiteljici in da je bilo učiteljstvo ponovno napadeno s kamenjem. So pa temu krivi pred vsem starši in kvarljivi okoliš, v katerem otrok živi. Veliko je slučajev (kar otroci sami priznajo), da jim starši dajejo tobak in alkohol. Večina otrok je brez vsakega nadzorstva. Svobodno se klatijo okrog in izostajajo iz šole, kar pa je staršem vseeno. Ti jih celó zagovarjajo. "Saj bo knap", pravijo, "temu ni treba nič znati!" Kazni za take neopravičene ure so otročje smešne. Za učenca, ki ga ni bilo v šolo celo leto, plačajo stariši 5 do 10 kron, ker jih vsakdo brez skrbi dá. Učiteljstvo se trudi, kar je v njegovi moči. Ali za zahvalo mora poslušati psovanje takih renitentnih staršev in prenašati nenaklonjenost vse protidržavne večine, ker je učiteljstvo narodno in napredno. Poleg tega ima učiteljstvo tudi to "ugodnost", da stanuje prav po pasje. Oženjen učitelj ima eno samo sobo, ki leži nad stranišnim kanalom, drugi ima pohištvo v kleti in si je naročil indijanski šotor, da je mogel spati na travniku, tretji je primoran iskati nočnega pribežališča pri gostoljubnih ljudeh itd. Vsak učitelj, ki hoče službovati v Trbovljah, naj si preje preskrbi pošteno stanovanje in si ga zagotovi "črno na belem", drugače kmalu vtaknejo v tisto stanovanje kakega nemškega "Aufseherja". Kajti pri nas je tako: Nemški inženjerji (samci!) telovadijo v treh sobah in v kuhinji (kjer se nič ne kuha), drugod pa imajo po štiri stranke eno samo kuhinjo. Učiteljstvu so že ponovno obljubili stanovanjsko poslopje, pa je ostalo do sedaj le pri besedah. Potem pa še to-le: Za ono deco, ki izstopi iz šole, to so otroci od 14. do 16. leta, se noben človek ne zmeni. Celi roji ten otrok se klatijo po okolici, kjer pobijajo ptice, klatijo nezrelo sadje, vpijejo in razgrajajo. So to prava nadlega Trbovelj. Od jutra do večera se potepata brezposelna, pokvarjena mladina okoli ter zapeljuje še one, ki hodijo v šolo. Prosili smo za primerno nadzorstvo teh otrok (občinska policija jih ne more ukrotiti) za poboljševalnico. Zakaj se nič ne ukrene, kar bi bilo dobro za starše, za učiteljstvo, najbolj pa za otroke? Nekateri ne bodo verjeli tem besedam. Ali če bi prišli sem samo za en teden, bi spoznali, da je še marsikaj potrebno za pobijanje teh tako zanemarjenih razmer. — Učitelj.

Pritožbe delavcev.

Iz Trbovelj. Duhovitost našega obratovodje strojnega obrata inženerja Daksa že presega vse meje. Mož meni, da je njegovo pašovanje popolnoma upravičeno. Mož si domišljuje, da zanj ne veljajo delavske pogodbe, kajti ob vsaki priliki trga delavcem doklade; če koga zaloti, da malo postoji, da si oddahne od napornega dela, mu takoj zagrozi, da mu bo vzel doklade, do česar nima nikakršnega upravičene vzroka. Pogodba natančno predpisuje, da delavec šele izgubi doklado, ako ni dosegel 75 odstotkov storitve njegove kategorije v letu 1917, kar pa sedaj ni slučaj, ker je storitev večja kot v predvojni dobi. Naj natančno prebere pogodbo ter se po nji ravna, ker če velja pogodba za delavce, bo morala tudi veljati zanj. Sicer pa ne vemo, ali to dela iz nevednosti ali iz mržnje do delavstva, ker je vendar on zaradi delavcev tukaj, nikakor pa ne delavci zaradi njega. Daks si je zadnjič izposodil tudi našo organizacijo, da bi se za njo skrival. Par tesarjev se je namreč pogodilo z zidarskim mojstrom, da mu napravijo stol za malo hišico za enega delavca, seveda v svojem prostem času. Mož je poslal dotičnemu mojstru pismo, da organizacija to prepoveduje, da ne smejo delavci več delati kot 8 ur. To je storil zaradi tega, ker pri rudniku nočejo opravljati nadurnega dela, meneč, da bodo potem že delali nadure. Ker pa organizacija noče kratiti nikomur osebne svobode, tako kot je to poizkusil inženir Daks, zato naj preveč ne izziva delavstva, ker kdor seje veter, žanje vihar.

Smrtna kosa.

Po najstrašnejši bolezni in groznem trpljenju je umrl v Ljubljani mož Avgust Peruzzi, prvovrsten, lahko se reče, genijalen knjigovodja, strokovnjak brez tekmeca na svojem polju. V teoriji in praksi je bil pokojnik z neumornim študijem in lastnim duhom v knjigovodski vedi dosegel med nami vrhunec. Temeljito poučen v vseh trgovskih panogah, je bil odličen veščak v posojilništvu in bankarstvu. Zato je bil povsod iskan svetovalec in sodni izvedenec, čigar izjave so bile odločilnega pomena v najbolj težkih vprašanjih. Živel je le svoji vedi; v javnosti ni nastopal, dasi je bil vse življenje zvest, požrtvovalen član neštetih narodnih društev. Sokol (dolgo vrsto let tudi izvršujoč član), Merkur, Lovsko in Planinsko društvo izgubljajo ž njim med zvestimi najzvestejšega. Vedno dobrovoljen, je iskal oddiha pri vrlih pevcih umetnikih in je nahajal srečo v ljubezni do svoje obitelji, ki se je zanjo žrtvovala do zadnjega diha. In umrl je težko: Jedva 41 let star, poln načrtov in prekipevajoče energične delaljubnosti, je razmišljal le še o tem, kako in kaj ukrene za svojo ljubljeno "Jadransko banko". Izčrpan do omedlevanja, se je kratko pred smrtjo z nečuveno energijo oblekel ter hotel pobegniti iz stanovanja, jecljajoč: "V banko! V banko!" Vzor uradniške vestnosti do poslednjega hipa. Kakšen oče, soprog in prijatelj je bil preblagi pokojnik, o tem bi se lahko napisala knjiga. Gotovo je, da smo izgubili s Peruzzijem redko nadarjenega in delavnega, ustvarjajočega uradnika, zvestega somišljenika in moža, ki ni imel nobenega sovražnika.

V Kranju je umrla zavedna narodnjakinja in trgovka M. Sršen.

Anarhija v stanovanjskem uradu v Mariboru.

Stanovanjski urad v Mariboru je kljub raznim vestem o imenovanju novega predsednika še sedaj brez pravega šefa. Stranke čakajo že mesece na rešitev vloženih prošenj za nakazilo stanovanj. V zadnjem času prihajajo na ta urad številne pritožbe proti podraženju stanovanj. Vsi ti nujni slučaji se gromadijo nerešeni. Vest o imenovanju bivšega vladnega komisarja dr. Poljanca kot novega predsednika, oficijelno še ni potrjena. Govori se tudi o imenovanju na to mesto bivšega sodnega svetnika dr. Kraševca, ki je že nekaj časa dodeljen pri tem uradu. Je že skrajni čas, da vlada napravi konec tej anarhiji v Mariboru.

Srebrno poroko

sta praznovala v Ljubljani kapelnik dr. Josip Čerin in njegova soproga Leopoldina v progu svojih otrok in najožjih prijateljev. Dr. Čerin uživa kot umetnik in neumorni dirigent vojaškega orkestra Dravske divizije pri vseh narodnih društvih in občinstvu vobče iskreno spoštovanje.

Peter Zgaga

V neki grški cerkvi v New Yorku je prišlo med službo božjo do velikega pretepa. Grki so temeljitejši kot smo mi. Kar v cerkvi se spopadejo, dočim občani slovenskih cerkva rajši v bazementu opravijo svoje krege in pretepe.

Grški župnik je stopil s prižnice ter udaril svojega nasprotnika s svetilnikom po glavi. Oblasti so uvedle obširno preiskavo. Sicer je pa moralo v dotični cerkvi izvanredno smrdeti. Župnik se namreč piše Zasmradakis, udarjeni trgovec pa Varvakakis.

* * *

Med Jugoslavijo in Italijo zna priti do vročega diplomatičnega konflikta. Ko se je pred kratkim vozil srbski kralj Aleksander po Parizu, je trčil njegov avtomobil v avtomobil nekega laškega diplomata. Obe kari sta se razbili. Kralj in poslanik sta se morala v taxi-cabih vrniti domov.

Da, ronati pa res ne znajo; niti jugoslovanski kralj, niti laški diplomati.

* * *

V New Yorku bo zdravnik-specijalist vcepil nekemu osempetdesetletnemu možaku v vrat opičjo žlezo, da bo postal bolj živahen in agilen. Svoje doživljaje pred, tekom in po operaciji bo opisal v Hearstovem listu "New York American". Stvar je deloma zanimiva, deloma pa ne.

* * *

Bog ve, koliko je Skaza plačal za oslovsko žlezo, ki jo ima v sebi. Nekaterim njegovim stanovskim tovarišem bi bilo pa treba volovsko vcepiti, da bi ne bilo toliko brezpotrebnega otročjega kričanja.

* * *

Ničesar se mi bolj ne studi kot so majhni kitajski psički, katere miljonarke, igralke in druge ekcentrične ženske vodijo ali pa nosijo seboj. Studijo se mi, kljub temu pa poznam dosti možkih, ki bi bili radi na mesta teh živali.

* * *

Lepe čestitke "Ave Mariji",
novo so krilce ji prikrojili:
so že darilce kako dobili.

Ni pa znebila se raznih "kotičkov",
raznih prefriganih, zbiksanih
"stričkov"
in iz 'zahval' cepajočih dobičkov.

Ko bo res čista vsa, lepa in bela,
javnost slovenska ji slavo bo pela,
ter bo še dolgo, še dolgo živela.

* * *

Če hoče človek res kaj lepega čitati, naj naroči par modernih knjig, ki so izšle med vojno v Ljubljani, naj vse lepo zavije, vrže v peč ter naj vzame v roko Jurčičevega "Desetega brata".

* * *

Taka je ta moderna literatura, da bi ji niti Mike Cegare ne delal sramote.

In s tem je dosti povedano.

* * *

Žalostno je za slovensko konvencijo, če se vrši od začetka do konca v znamenju "jajajev".

* * *

Nemški kajzer je bil boter otroku nekega nemškega častnika.

Upati je, da se bo revče-nebogljenče malo boljše obneslo, kot se je obneslo vse ono, čemur je bil kazjer boter dosedaj.

* * *

Na Japonskem prodajajo obleko na vago.

Če bi bila ta navada v Združenih državah, bi ženskam ne bilo treba šteti dolarjev, pač pa samo cente.

* * *

Perzijci imajo za vsak dan v mesecu posebno ime.

Mi tudi: prvega, drugega, tretjega, itd.

* * *

Socijalna slika iz Jugoslavije.

Prijatelj sreča prijatelja in ga vpraša:

— Kje si zaposljen?

— V mlinu. To je nekaj strašnega. Ob šestih zjutraj se prične. Potem je treba osem ur prenašati žaklje, sto kil težke. Potem pa še ta strašna vročina in prah. Človeku je za znoreti. Kot v peklu — ti rečem prijatelj.

— Koliko časa pa že delaš tam?

— O, jutri bom začel.

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena l. 1898 — Inkorporirana l. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 963 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 102, Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PIRPLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik nekpiačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 524 E. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N.S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
MAX KERŽIŠNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo.
MOHOR MLADIČ, 2603 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo.

Porotni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 489, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 170, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari, tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Jugoslavia irredenta.

Fašisti se jezé radi "Trsta".

Fašistovski list "Popolo di Trieste" se strašno jezi, ker prihajajo v Trst pisma s krajevno označbo "Trst". Vso javnost in vse oblasti kličejo na pomoč, da bi ustavile "to skrajno predrznost" in to neizmerno žaljenje italijanskega Trsta". — "Edinost" pravi k temu: "Vprašamo pametne Italijane, ali res vidijo žaljenje svojega italjanstva v tem, da Slovenec v zaledju piše komu v Trst pod slovenskim naslovom. Pred očmi treba imeti zlasti to, da je velik del takih pisem in brzojavk trgovske narave! Ali naj tržaški trgovec zavrne pismo, ki naroča blago, edinole radi besede "Trst"? Tržaško trgovstvo bi moralo le blagoslavljati trenutek, ko bi začela v velikem številu prihajati poslovna pisma v "Trst"! kajti to bi pomenjalo, da si naša trgovina začenja pridobivati zopet to, kar sedaj pogreša in brez česar ne more živeti: gospodarske stike z zaledjem."

Težka bodočnost idrijskega Sokola.

Sokol v Idriji je hotel prirediti na starem šolskem trgu telovadni nastop. Ali v soboto pred dotično nedeljo je bil nastop prepovedan. V pondeljek nato pa je prišel od generalnega civilnega komisarja iz Trsta ukaz, da ima Sokol takoj izprazniti telovadnico v šolskem poslopju ter se je v bodoče sploh ne sme več poslužiti. Tržaški ukaz pravi, da se odreja to "glede na razne dispozicije zakona in pa iz splošnih načelnih nagibov". Tako idrijski Sokol danes ne ve, kje bo mogel v bodoče telovaditi. Vendar pa ne obupava, marveč zaupa trdni volji svojega članstva, da bo vztrajalo tudi v novi trdi dobi društvenega obstanka. Na to, kar se je zgodilo idrijskemu Sokolu, se opozarjajo jugoslovenski poslanci v Rimu, ki bodo gotovo storili vse, kar je potrebno, da prenehajo slični ukazi, ki hočejo Sokolstvo zatreti, kakor to ukazujejo fašistovski poslanci.

Nesreča pri delu.

V Idriji se smrtno ponesrečil rudar Ivan Poljanec. Ko je šel zgodaj zjutraj na delo v žgalnico, mu je pri stroju spodrsnilo. Stroj ga je zgrabil in tako močno poškodoval, da je obležal mrtev.

Smrtna kosa.

V Trstu je umrl učitelj Anton Paškulin. Pobrala ga je sušica.

Smrt v morju.

V Barkovljah so ponoči ribiči potegnili iz morja truplo 25letnega poštnega uslužbenca Alojzija Rebensa iz Kjadina, ki si je iz neznanih vzrokov sam vzel življenje.

Wilfanov istrski mandat.

V italjanski poslanski zbornici je naznanil predsednik de Nicola, da poslanec dr. Wilfan odlaga svoj mandat za Istro in da obdrži goriškega. Zato bo poklican za Istro v parlament poslanec dr. U. Stanger.

Pripravljen atentat pri Trojanah.

V mini je bilo 14 in pol kg dinamita. — Sledovi vodijo v Trbovlje.

Ljubljanski "Slovenski Narod" z dne 6. septembra priobčuje pod gornjim naslovom sledeče:

— Cesto na Kozjeku pri kilom. znamenju 38.5 sta podminirala dva mlada človeka v nedeljo zjutraj. Vse jutro sta bila na poslu ob cesti. Čim se je približal kak potnik, sta hitro utekla in se skrila v bližnjem gozdu. Kmetski fantje so zalotili dva tujca ob cesti sedeča na svojih nahrbtnikih že v noči od sobote na nedeljo. Na vprašanje, kaj da delata in kam gresta, sta jima odgovorila, da sta na poti v hribe. Najbrž sta neznanca potem v nedeljo zjutraj razkopala cesto in jo podminirala. Ker sta vedno, kadar se je približal kak potnik, utekla in se skrila, so začeli ljudje sumiti, da nimata poštenih načrtov. Neznanca je opazil tudi orožnik Globočnik. Videl jih je da sta se skrila v kozolcu in je šel za njima. Vprašal jih je, kaj da delata v kozolcu: odgovorila sta mu da čakata nekega znanca, ki jima privede konje, katere bosta naro odpeljala v Zagorje. Odstranila sta se z izgovorom, da gresta pogledat na vrh, če že prihaja dotični mož s svojimi konji. Takoj nato je orožnik opazil nahrbtnik, ki sta ga neznanca pustila na mestu. Stvar se mu je zdela sumljiva ter je šel natančneje preiskovati kozolec. Našel je baterijo, od katere so vodile električne žice proti cesti. V cesto je bila izkopana globoka jama, v kateri je bilo nič manj kot 14 in pol kilograma dinamita, — množina, ki bi zadostovala, da bi razstrelila Trojane in vse daleč na okrog. Samo ob sebi se razume, da je bila takoj uvedena stroga preiskava. Kakor čujemo, se je doslej dognalo, da sta bila nedavno v Trbovljah ukradena dva zaboja dinamita. Ako je ta vest istinita, potem bi kazalo, da je bil pripravljen atentat započet v Trbovljah in da sta zločinca, ki sta položila mino ob trojanski cesti, došla iz Trbovelj. Domneva se, da je bila zasnovana zarota, ki je imela svoje zaupnike v raznih krajih, najbrž tudi v Ljubljani. Dognano je namreč, da sta neznanca, ko je bila mina že položena, ves dopoldan in popoldan hodila na mesto, odkoder je bil razgled po cesti daleč proti Blagovici, očividno čakajoč na dogovorjeno znamenje, da spravita baterijo v funkcijo, čim prispe avtomobil, proti kateremu sta položila mino na cesti. Vobče pa je afera še jako temna, vendar pa se nadejamo, da bo preiskava v najkrajšem času spravila luč v to zagonetko. V Trojane je odšla iz Ljubljane posebna komisija.

Nekaterim ljudem se posreči izogniti se toliki množini dela, da je zaposlenih z njim cel ducat drugih ljudi.

Povest o "kralju" Ludoviku iz Transkavkazije.

Poroča Lincoln Eyre.

Človek, ki bi bil rad kralj ter ni mogel postati, je živel vsaj dobro življenje kot pretendent.

Ta mož je Louis La Forge, samozvani suveren združenih kraljestev Transkavkazije, Maikop in Fergane, princ iz Vitanaval in grof Fergana, najbolj čudna kombinacija prebrisanega sleparja in duševno pomanjkljivega v analah francoske kriminalistike.

Približno eno leto je imel "kralj" Ludovik, za nekaj časa izgnan od boljševiških zavojevalcev, kot je rekel sam, svoj dvor v Nici, sredi bleska in veselosti francoske Rivijere. V uradu nekega odvetnika je ustanovil svoj ministrski svet, obstoječ iz pekov, mesarjev in svečarjev, ki sicer niso mogli ugotoviti njegovega kraljestva na zemljevidu, ki pa so radi sprejeli mesta v njegovem "kabinetu".

Kot vsak pravilno zrašèen monarh je imel tudi Ludovik svojo "kraljico" in sicer v osebi neke kino-igralke, ki je verjela v njegovo veličanstvo in kateri je obljubil, da jo bo vzel, ko zasede zopet svoj prestol.

Tako je izgledalo njegovo kraljestvo pred par tedni. Danes pa sedi "njegovo veličanstvo" v celici ter čaka na obravnavo radi sleparije. Njegovi ministri so zopet navadni meščani in njegova kraljica se je zopet vrnila k svojemu prejšnjemu poslu. Zdravniki in kriminologi, ki so preiskali "kralja" Ludovika, ki je sin spoštovane družine, živeče v bližini Havre, niso še dognali, če je to prebrisan slepar, ki zasluži dolgo kazen, ali je blaznež, ki spada v umobolnico.

Več mesecev se je zadovoljil s tem, da je pumpal denar od svojih "ministrov", katerim je pripovedoval, da ga čakajo doma veliki zakladi v obliki petrolejskih vrelcev, a naenkrat je sklenil, da mora živeti tako, kakor se spodobi za vladajočega suverena, čeprav je v izgnanstvu. Pri nekem zlatarju je naročil krono za sebe, sijajen nakit za kraljico in pri najboljšem krojaču kraljevi ornat.

Skupna cena teh nakupov je znašala več milijonov frankov, a trgovci, s katerimi je imel opravka, so postali previdni ter obvestili policijo. Posledica tega je bila, da so navadni detektivi prijeli — "kralja" in "kraljico" ter oba odvedli v zapore.

"Kraljica" je bila seveda takoj izpuščena, ker je bilo jasno, da je postala le žrtev "kralja", ne pa njegova sokrivka.

Louis la Forge pa je že prej enkrat nastopil kot princ ter nekaj časa vlekel za nos ves svet. To se je zgodilo leta 1900, ob času pariške razstave, ko je bil Pariz poln inozemskih velikašev in potentatov. Takrat je nastopil princ de Vitanaval, star približno trideset let ter elegantno oblečen. S pomočjo ponarejenih priporočilnih pisem si je hitro pridobil vstop v najbolj odlične kroge in kmalu je bil zelo intimen z vodilnimi osebami francoske politike in finance. Nihče ni mislil na to da bi vprašal, kje se nahaja njegova kneževina, dokler ni pričel živeti bolj razkošno kot ponavadi ter delati dolgove. Uvedena je bila preiskava in sledilo je razkrinjkanje. Ker se je dvomilo o njegovem duševnem zdravju, je bil obsojen n akrajšo dobo v ječi.

Kaj je delal med tem časom, ko je završil svojo prvo kazen ter zopetnim svojim pojavom v Nici pred enim letom, ni še pojasnjeno. — Znano pa je, da je pričel svoje operacije ob Rivijeri na isti način kakor dvajset let preje v Parizu, kot kralj in ne kot navaden princ in njegova kraljevska kamuflaža je bila še bolj skrbno izdelana kot pred leti ona princa. Listine, k iso se nahajale v njegovih rokah, so baje prišle od francoske in angleške vlade in bila so prava mojstrska dela glede vsebine in oblike. Imel je tudi mnogo ruskih dokumentov, o katerih je rekel, da so transkavkaške državne listine in par zemljevidov, ki so kazali njegovo namišljeno kraljestvo.

Opremljeno s takimi dokumenti se je njegovo "veličanstvo" oglasilo pri M. Sutterju, ravnatelju neke majhne hranilnice in banke. Louis ni hotel imeti posojila kajti to bi bilo preveč vulgarno, pač pa je bankirja povabil, naj se vdeleži finančne organizacije njegove dežele. Še predno je bilo konference konec, je bil M. Sutter minister in dobil je naslov grofa Suterov. S pomočjo istega procesa je pridobil zase nekega bančnega uradnika, ki je takoj postal baron Renigenski, poštni in brzojavni minister. Na vrsto so prišli še drugi duševni reveži v Nici, ki so postali ministri in plemenitaši namišljenega kraljestva na drugi strani Kavkaza.

Njegovo veličanstvo se je v prostem času zabavalo s tem, da je pisalo igre za kinematograf. "Kralj" je v spremstvu svojih dvorjanov večkrat obiskal študij ter obljubil igralkam, da jim bo poveril prvo vlogo v velikanski drami, katero piše. Med igralkami je bila tudi neka Klementina, dvajsetletna Parižanka, kateri je podelil naslov princezinje in Fergane in se ž njo tudi zaročil. Mlada deklica se je dala preslepiti ter odšla s "kraljem" na njegovo stanovanje, kjer je živela od tedaj naprej kot kraljica. — Glavni čin "kralja" Ludovika pa je bil, ko je prosil za sprejem svoje kraljevine v Ligo narodov. Sestavil je sijajen dokument, podpisan od državnega tajnika in ta dokument je bil vreden najboljše diplomatične tradicije. Kazal je, da je "kralj" Ludovik globoko preštudiral zgodovino in da ve, kako se diplomati izražajo.

Uradniki Lige narodov, ki so dobili ta dokument v roke, so bili presenečeni, ker niso mogli najti njegovega kraljestva na nobenem zemljevidu. Končno so izročili celo zadevo francoski vladi, ki se pa ni brigala za tega kralja ter vrgla njegovo prošnjo v koš.

Kralj Ludovik bi brez dvoma še sedaj sleparil po Nici ter vodil za nos verne backe, če bi ne postal preveč razsipen ter si naročil kraljevskega ornata na stroške suhoparnih in previdnih trgovcev.

Za te ljudi, ki nimajo nobenega zmisla za romantiko, je kralj brez denarja skrajno sumljiv. Posledica tega je bila, da je moral "kralj" premestiti svojo rezidenco v jetnišnico.

Nemška vlada in hujskanje proti državi.

Po nalogu nemškega državnega ministra za notranje zadeve so bili ustavljeni za 15 dni listi "Berliner Tageblatt," "Local Anzeiger" in "Tag", ker so posneli članek nekega bavarskega lista, ki je hujskal proti državi.

Službeni jezik na gdanskih železnicah.

Iz Varšave poročajo: Gdanski višji komisar Haking je določil, da bo službeni jezik na železnicah nemški. Nemški bodo tudi vsi napisi. Samo svarila in higijenični predpisi se smejo nabiti v drugem jeziku.

DOCTOR LORENZ

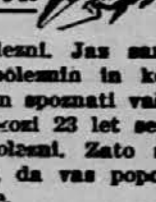

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK
ŠPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI.

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 25 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimpreje.

Jaz ozdravim zastrupljeno kri, mazulje in lise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslabelost, bolezni v mehurju, ledicah, jetrah in želodcu, rumenico, revmatizem, katar, zlato žilo, naduha itd.

Uradne ure so: V pondeljek, sredah in petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne. V torkih, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDITE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmače, da vas razumejo. Jaz znam hrvatsko še iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, ker vas razumem.

Pripravljajte maščevanje.

Ljubljanski "Slov. Narod" piše:

Barbarstvo se nadaljuje — divjaštvo triumfira. Po tržaškem Narodnem domu je postal žrtev požiga svetoivanski Narodni dom.

Ista zločinska roka, ki je dne 13. julija v brezprimernem vandalstvu porušila naš ponosni tržaški Narodni dom, ista podivjana roka je oropala tržaške okoličane njih kulturnega središča. (K temu zverinskemu vandalizmu je prišteti še nadaljno nasilje nad slovensko imovino, namreč požig Narodnega doma v Rojanu, katerega so tržaški fašisti razstrelili in požgali šele potem, ko je ta članek v "Slovenskem Narodu" že izšel O. ur.).

Vsi čutimo grozoto našim bratom prizadejanega nasilja, srca vseh utripljejo v obupni jezi in roke se dvigajo, da bi udarile. Toda brez moči vise roke ob telesu, ker mi nismo v stanu, da kaznujemo zločince, mi smo brez moči da varujemo svoje brate. In to je višek naše tragedije. Kljub tej svoji brezmoči, pa kličemo vendar vse na maščevanje, ker zakon pravice zahteva maščevanje.

Mi moramo biti njega neizprosni in krvavi izpolnitelji — ali pa zapišemo sebe enako krvnemu poginu.

Preudarite vse okolščine in samo za minuto presojajte dogodke, oproščeni z voljo ubijajočega mrtvila.

Fašizem, ki je notranje zlomljen ki je diskreditiran tako zelo pred vsem svetom, da mu sam papež piše posmrtnico, ta fašizem, ki je tako slab, da je brezmočen nasproti arditom, ta isti fašizem ima moč in pogum, da nekaznovano zažge Narodni dom pri sv. Ivanu.

Ali ne čutite roke, ki se obvarujoče dviga nad zločinceem. Ali ne vidite prsta, ki je dal migljaj za požig?

Brez vsega dvoma je požig zapovedan, ker v Rimu pozivajo k boju na življenje in smrt.

Hladni računarji tam preko vidijo, da raste naša sila, makiavelisti iz Apeninov se strahotno boje časov, ko vstane vsa naša država svoji strahoviti sili, da maščuje tedaj vse prejšnje in sedanje krivice, in zato hočejo boj še predno ozdravimo mi! Prehuteti nas hočejo in oni Jugoslovani, ki delajo notranje krize med nami, jim pomagajo.

In zato nas izzivajo Italijani, zato nam požigajo Narodne dome, zato rušijo hiše, zato mučijo naše brate, da bi nam vzplamtela kri in da bi poleteli pred dobro pripravljene topove. In "mare nostro" bi bilo za večno zasigurano.

Smo možje in smo svobodni, zato sprejmemo vsako izzivanje, toda takrat, kadar je to v našem interesu.

Sedaj pa ne preostane drugo, kot da stisnemo zobe, da se zagrizemo v delo, in da krepimo voljo in moč.

Zato mirno kri in nobenih praznih besed. Vse ogorčenje mesto na jezik — utisnimo nazaj v srce, da nas prekuha vse v sovraštvu, da nam da nebrzdano silo in neugasljiv ogenj maščevalcev, ker zakon pravice hoče tako.

Ni naša krivda, da ni dobojevan boj za Primorje. Tudi ni naša krivda, če bo ta boj nekoč strahoten, kakor ga ne pozna zgodovina. Do zadnjega smo bili mi tisti, ki so odpuščali, do zadnjega smo bili mi tisti, ki so ponujali sporazum.

Toda kupa je polna — čas maščevanja se bliža.

Bodite svobodni, pripravljajte se za maščevanje, a bo ono samo kratka, a sijajna zmaga.

Na vseh koncih in krajih je treba dela. Ne samo propagandnega dela, temveč vztrajajočega, — gradilnega dela. Vsa naša država mora biti tako kondenzirana s silami, da bo kar puhtela iz nje volja maščevanja, da bo vsa v žaru v zmago.

Zato, proč z besedami, proč s praznimi manifestacijami. naše geslo bodi priprava k maščevanju naš spas je v jeklenih mišicah, v hrabrem srcu in ostrih mečih.

Tako so pripravljali maščevanje vidovdanski junaki, tako ga moramo pripravljati mi in tudi naš Vidov dan bo maščevan.

Zato pa pripravljajte maščevanje!. . . .

Vsaka ženska je v svojem srcu prepričana, da bi bila kraljica družbe, če bi ne bilo dejstva, da je bolj razumna kot pa lepa.

Preskrbljena.

"Danes mi ne hodi nikamor! Po hiši in okrog oglov pospravi, da bo vse čedno in v redu, pa nekoliko preobleci se, no, popoldne namreč pridejo snubači."

Tako je govoril kmet Košir svoji hčeri Franici. Toda dekletu se je na obrazu poznalo, da je ta očetova vest ni prav nič razveselila. Nemo je šla iz sobe.

V kuhinji ji stoji njena mati nasproti.

"Joj, Franica, ali ti je oče že kaj povedal? Snubače bomo imeli danes, to se pravi, ti jih boš imela. Oj, pa kako bogate! Mihovčev Janez iz Kleč se ženi pri tebi. Premisli vendar!"

"Mati", zavzdihne Franica z užaljenim glasom, "kdaj bo že vendar te neumnosti konec?"

"Oj, ti seme, ti, kako me pa vpraša! Neumnost! Poklekni raje, poklekni in Boga zahvali, da ti je pripeljal tako bogatega ženina! Mar meniš, da bo ženin iz samega zlata prišel pote?"

"Ne, ne, mati", je ugovarjala Franica, "motite se. Saj mi je vseeno, bogat ali reven, zlat ali srebrn. jaz ne vprašam za nobenega. Srečna bi itak z nobenim ne bila, to dobro vem. Čemu me potem vedno nadlegujete s snubači, ko veste, da ne maram nobenega. Namenila sem se že davno, da ostanem sama."

"Oj, ti neumni otrok!" je viknila mati. "Kaj ne veš, da ostane sama le tista, ki nikogar ponjo ni? To pa je tudi največja sramota za dekleta, ako je že v letih, ženina pa od nikoder ni. O, dekle moje, pazi, da te Bog ne kaznuje za tvojo prevzetnost! Seveda, sedaj ti je dobro, ko midva z očetom tako lepo skrbiva zate. Ničesar ti ne manjka, to je res. Toda pomisli, da midva ne bova vedno. Stara sva oba, danes ali jutri lahko umreva, tvoj brat se oženi na dom, joj, kam se boš dejala? Ali boš služila tuji ženski pod domačo streho? Ne, stran boš morala!" je tarnala mati.

"Da, mati, stran pojdem. Pa to me ne skrbi. Mislim namreč, da ženska, ki je vajena skozi vse svoje življenje delati in trpeti, prav lahko toliko zasluži, da se preživi."

"Ne rečem, ljuba Franica, da ni res, kar praviš. Za sproti bi zaslužila, to vem. Ali pomisli vendar, da ne boš vedno mlada, pa tudi morda ne vedno zdrava. Kaj pa bo takrat? Revica boš, da se Bogu smili. In poleg tega ne boš imela človeka na svetu, da bi te tolažil, da bi ti pomagal in ti kratek čas delal. Poglej svojo sestro. Modrejša je bila od tebe. Res, da je bila takrat komaj dvajset let stara, ko jo je prašal. Pa ga je vzela brez pomisleka. Ne bo ji nikdar žal zato. Ne manjka ji ravno ne, otroci so zdravi, meni se pa tudi dobro zdi, ko vidim, da je preskrbljena."

"lati, če je sestra preskrbljena, s tem še ni vse opravljeno. Kaj pa njenih sedem otrok? Preskrbljen še ni nobeden. Koliko težkoč, koliko gmotnih sredstev ji bo še treba, predno bo zamogla vsakemu posebej zagotoviti vse, kar mu je potreba za življenje."

Mati je pri teh hčerkinih besedah nekolike osupnila, a takoj nato nadaljevala:

"Franica, osem vas je bilo, pa ste lahko dorastli vsi. Vedi, če Bog ustvari ptiča, mu pošlje tudi črviča, da lakote ne pogine. Tudi sestrini otroci se bodo vsi preživili."

"Toda, mati, kdo vam bo delal, ko mene več ne bo? In pa bolni ste skoraj vedno, kdo vam bo stregel podnevi in ponoči?"

"Brez skrbi bodi, Franica. Deklo dobim, da, dobro deklo, ki bo vse opravila namesto tebe."

Franica je vedela, da se materi ne bo zmanjkalo besedi.

Molče je odšla v hlev, pogledat k živini.

Starka pa je zrla za njo. Bridko ji je postajalo pri srcu, kajti dobro je vedela, da hčerkine ljubezni in požrtvovalnosti ne najde niti v najboljši dekli, ne najde nikjer več na svetu. Pa — omožila bi jo vendarle rada. — — —

Še istega popoldneva se je prišel ženit h Koširju Mihovčev Janez s takozvanim "ženitbenim mešetarjem", sosedom Klemenom.

Oče in mati sta ju z veseljem sprejela. Gospodar jima je brž odkazal sedeže gori za mizo, mati pa je hitela pogrinjat mizo in nositi vina gori.

Ženin Janez je bil čeden človek, a zelo boječ. Govoril je zelo malo. Toliko bolj gostobeseden pa je bil mešetar Klemen. Hvalil je vino, kruh, rože na oknih, sploh vse, karkoli je ugledal. Starima pa je to prijalo, in kmalu so bili v najboljšem pomenku.

Franica pa je plela na vrtu rožne gredice. Kako rada bi šla za drugim na polje! A ne sme, oče ji je to prepovedal.

Ravno je utrgala lepo vrtnico ter si jo vtaknila za pas, kar čuje trkanje na oknu in za tem očetov klic:

"Franica, pojdi notri!"

Njen že itak resni obraz je postal še bolj otožen.

A šla je takoj v sobo.

"O, Franica, Bog te živi!" je zaklical Klemen, ko je bila še med vrati. "Pridi no, pridi, pa en kozarec ga zvrni! Pa tu-le k mizi sedi, saj si domača."

To rekši, jo porine za mizo ter ji natoči kozarec do vrha.

"Pij, Franica!"

Franica je prijela za kozarec in komaj ustni omočila. Nato je sedla ter zrla večji del skozi okno — tja v daljavo.

"Vidiš, Franica", je začel Klemen. "ta Janez tukaj je pošten človek. Ti si tudi poštena. No, pa kaj bi po ovinkih govoril, ko vem, da ti je že znano, čemu sva prišla. Franica, poglej Janeza! — To je fant, da nič takih. Priden je, da malokdo tako. Neumnosti še ni nobene naredil v vsem svojem življenju. Slabega ne ve od njega nihče ničesar. Očitati mu ne more tudi nikdo nič. — Pa kako ti zna biti varčen! Vsak novčič ume dobro obrniti. Z eno besedo: Janez bo najboljši gospodar. — Oh, pa tako lepo posestvo! Pa njegova živina! Tisoče je vredna. No, pa saj to je tvojemu očetu dobro znano, da je Janez bogat človek. Le še ene stvari mu je manjkalo. Gospodinje namreč! Dobil bi bil seveda, katero bi le hotel! Dvajset na en prst, če bi bilo treba. Toda Janej noče vsake, če je tudi bogata. — Oh. Franica, tebe hoče, ravno tebe in nobene druge. Janez ve, da si pridno dekle in da boš dobra gospodinja. Pa kaj bi drugega, to se pravi: všeč si mu, všeč! In ako je tudi on tebi všeč, pa lahko takoj naredimo. Očetu in materi je vse po volji. Kaj boš pa ti rekla, Franica, a?"

Franica je molčala in šele zdaj sta se pogledala z ženinom iz oči v oči.

"No, no", je odgovoril oče namesto nje ves v zadregi, "dekleta je sram. Mesto nje kar lahko jaz povem. Saj moja volja je tudi Franičina. Naredili bomo, pa je!"

"Tako se govori", je hitel zadovoljen Klemen. "Sedaj se pa še pomenimo zaradi dote. Oče, koliko jej boste odšteli?"

Oče je nekoliko pomislil. "I no, tri tisočake in za dva voza bale."

"Očka, ne skoparite preveč. Dovolj je trpela, dovolj vam delala, dovolj pridobila. Dajte ji štiri tisoč in tri vozove bale!"

"Niti novčiča več! Obljubil sem dovolj. Kaj misliš, da denar na cesti pobiram?"

"Oče, saj imate pa tudi dati na kaj. Posestvo, kakor je Janezovo, se tudi ne pobira na cesti..."

"No, oče, le dajte ji, le, čim več bo imela, tem lažje bova gospodarila", se je oglasil vendar enkrat ženin Janez ter v zadregi mencal s prsti namizni prt.

"No, ker sta že tako sitna, pa dam tri tisoč in tristo. To je moja zadnja beseda. Obljubil sem že tako preveč."

"Oče, dajte tri tisoč in sedem sto, pa kakor sem rekel: bale za tri voze. Primaknite še toliko! Saj ste mož, ki ima nekaj pod palcem!" je vpil Klemen že nekoliko vinjen.

"Prav nič ne primaknem, pa vidva odjenjajta."

"Oče, ravno tako, kakor danes, mešetarila sta pred tednom z mesarjem v hlevu, ko ste mu prodajali kravo lisko!" je viknila Franica z neizmerno zaničljivim in bolestnim glasom ter hitro vstala in zbežala iz sobe.

Vsa družba je umolknila in pogledovali so drug drugega. Bili so neprijetno iznenadeni.

Kmalu pa se je oglasila mati, ki je do sedaj molčala: "Franica je že ves dan precej čmerna. Pa zato, ker mislim, da ni prav zdrava. Jutri bo že boljše volje. Nič si ne storite iz tega!"

"No, da bo že enkrat konec in pa da ne bosta mislila, da nimam, odštel bom Franici tri tisoč in pet sto ter bale, kolikor se le more spraviti na dva velika voza. Sicer pa to še ni moja zadnja beseda. Ako mi bosta po volji gospodarila, primaknem tudi še pozneje lahko."

Klemen je pomežiknil Janezu, potem pa je dejal dostojanstveno: "No, dobro, to je že tudi res lep denar. Bale se pa tudi precej spravi na dva voza, ako se na široko vklada. No, pa udarimo!"

Segli so si v roke. Bilo je sklenjeno...

"Čakajte, grem po Franico. Kaj bi uganjala neumnosti in kuhala trmo", je dejal nato oče in odšel za hčerjo.

Franica pa je slonela v čumnati ter zrla solznih oči predse. Zdrznila se je, ko je stopil oče prednjo.

"Glej jo trmo, kdo te je tako učil?" je jezno zakričal ter jo surovo stresel za ramo. "Ti si upaš uiti iz sobe. To je sramota! Mar misliš, da so ljudje, in to se reče bogati ljudje, osli, ali kaj? Zadnjič ti rečem: Pojdi notri in vdaj se! To hočem jaz, to hoče tvoja mati. Ako ne, gorje tebi! Izdedinil et bom, čuješ, in vrgel te kot psa na cesto!" To rekši jo je prijel in rinil pred seboj.

"Oče, pustite me vendar, saj grem", je prosila hči ter šla z očetom v hišo.

"Ker je očetu in materi tako prav, naj bo tudi meni. Naredite, kedar in kakor hočete. Jaz sem pripravljena!" je rekla vsa zlomljena.

"Da, da, tako je prav", je kričal Klemen. "Saj sem vedel, da je Franica dobro dekle in rada uboga svoje starše, ko ve, da ji le dobro hočejo. No, pa zdaj enkrat trčimo na zdravje mladega para!"

Kozarci so zažvenketali. —

Ko so še vse potrebno dogovorili zaradi svatovščine, sta snubača odšla.

Še tisti večer je počilo po vasi: Koširjeva Franica se je vdala. Ta novica jim je dala povod govorjenju za ves teden.

Dekleta so se čudila ter si šepetala:

"Lejte si, lejte, tako trdovratno je trdila ta ošabnica, da ostane "tako". Tolikim je že odrekla."

"Eh, taka je kot vsaka druga; pravi je prišel in vzela ga bo."

"Jej, jej, kdo bi si mislil."

Tri tedne pozneje je zadostila Franica usodi kmetskega dekleta. Poročila se je z Janezom. Po poroki pa je bila na ženinovem domu svatovščina ves dan in še pozno v noč. Godci so igrali skoraj neprestano, svatje se pa v parih vrtili in poskakovali, da jim je lil pot s čela.

Proti večeru poročenega dne se je pripeljal tudi oče Košir s svojo ženo. Svatje so ju veselo sprejeli in starešina ju je posadil nasproti ženinu in nevesti. Kmalu sta bila z drugimi vred dobre volje.

Kar naenkrat pa dregne Koširka moža pod rebra:

"Ti stari, poglej, vse je veselo z ženinom vred. Le Franica je tako bleda in otožna. Pa tako obupana se mi zdi, oh, meni se smili."

"Beži, beži", je odvrnil mož in se obrisal z višnjevo ruto krog ust. "To so le njene muhe, ki pa kmalu minejo. Franica ima pa le zalega moža, ima lepo domovanje in — eh, kaj bi ongavil. Franica je za vse življenje — **preskrbljena.**"

Primorski tiskarji proti fašistovskemu divjanju.

Vodstvo mešanega odseka italijanske zveze tiskarjev v Julijski Benečiji je sklenilo na svoji seji nastopni dnevni red: V slučaju vloma v tiskarska podjetja, ki bi oškodoval osebe ali stvari podjetja, morajo delavci takoj zapustiti delo in se zbrati v kraju in ob uri, določeni po zaupnikih, da se podvzamejo vsi ukrepi o načinu in trajanju protesa.

Sestanek Bonomi - Giolitti.

V rimskih političnih krogih se govori, da se namerava ministrski predsednik Bonomi sestati v Turinu z Giolitijem. Namen sestanka so baje vedno bolj zapletene politične razmere v Italiji.

GROZDJE! GROZDJE! GROZDJE!

Grško srednje jagode, zelo čiste, cena	**$7.—** boksa.
Californijsko Barbera, velike jagode	**$11.—** boksa.
Malaga, velike jagode	**$7.50**
Fige, po 25 funtov v boksi	**$3.—** boksa.
Češplje, po 25 funtov v boksi	**$2.50** boksa.
Brinje, 10 funtov	**$1.00**

Turški duhan, 1 funt $2. Za poskus pošljem ½ funta bokso za $1.
Z naročilom pošljite $2.00 are za vsako bokso grozdja.

ADRIATIC IMPORTING CO., 606 — 11 Avenue, New York, N. Y.

PRISRČEN smeh je najboljše zdravilo sveta.

Če ste otožni, zamišljeni — se prav na široko zasmejte — pa boste takoj ozdravljeni.

Knjiga Peter Zgaga vam povzroči smeh, kadarkoli pogledate vanjo.

Ena knjižica za 50 centov vam bo trajala za vedno.

Izrežite ta kupon, priložite petdeset centov v znamkah ter ga pošljite:

**Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt St., New York.**

Cenjeni: Za priloženih petdeset centov v znamkah mi pošljite knjigo "Peter Zgaga."

Ime ....

Naslov ....

Država ....

Vdova Leruž.

Spisal E. Gaboriau.

Prevedel za "Glas Naroda" G. P.

Francoski detektivski roman.

28 (Nadaljevanje.)

Ta poziv na sodišče je strašno razdražil markizo. Ona pa je celo stvar obdržala zase, kajti v svoji modrosti je sklenila, da se bo sama oglasila pri sodniku ter ga prosila, naj pokara predrznega pleskarja ki si je drznil nadlegovati jo radi tako malenkostne svote denarja Vsakdo si lahko misli, kakšen je bil uspeh tega načrta. Sodnik jo je moral s silo vreči iz svojega urada in to je bil tudi vzrok njene jeze.

Gospod Daburan jo je našel v njenem budoarju napol oblečeno, z razmršenimi lasmi in vsepovsod naokrog so ležale črepinje razbitega porcelana, katerega je vrgla ob tla v svoji prvi jezi. Njen srd je bil še večji, ko je izvedela, da sta Klara in njena governanta odšli ven.

Markiza je sprejela Daburona kot človeka, ki je padel naravnost z neba. Potrebovala je cele pol ure, da mu je povedala svojo povest.

— Kaj pravite o tem sodniku? — je kričala. — Te mora biti kak blazen Jakobinec, — sin ene onih furij, ki so si umivale svoje roke v krvi kralja. Prijatelj moj, jaz vidim egorčenje na vašem obrazu. Sodnik je posluša' pritožbo tega človeka, kateremu sem dala zaslužka, da se preživi. Ko pa sem se oglasila jaz, ko sem rekla nekaj primernih besed, me je dejanski vrgel iz svoje sobe.

Ko se je spomnila tega mučnega prizora, je zardela kot rak ter napravila živahno kretnjo z rokama. Pri tem pa je udarila z eno roko po krasni stekleniei, katero je držala služkinja v roki.

— Ti prokleta šema, — je zakričala ter spustila vso svojo jezo na ubogo služkinjo.

Daburon, ki je bili zprva popolnoma presenečen, jo je skušal pomiriti. Ona pa mu ni pustila, da bi izgovoril le eno besedo.

— Hvala Bogu, da ste tukaj, — je nadaljevala. — Povedala sem vam vse. Zanašam se na vas ter sem trdno prepričana, da boste s svojim uplivom in denarjem vrgli tega nesramnega pleskarja in sodnika v najglobljo luknjo, ker sta na tako predrzen način žalila čast, ki mi pripada.

Sodnik pa se ni niti nasmehnil, ko je čul to predrzno zahtevo. iz njenih ust je čul že tako številne neumnosti, da si ni niti drznil razmišljati o njih. Markiza je bila vendar stara mati Klare. Blagoslavljal jo je radi njene unukinje, kot blagoslavlja obéqdovalec narave nebo radi divjih rožic, ki ga razveseljujejo s svojim vonjem.

Jeza stare gospe je bila strašna. Kot ona Ahila bi lahko trajala skozi deset poglavij. Ko pa je potekla ena ura, se je pomirila. Spravil je v red svoje lase ter celo pobrala s tal razbite črepinje porcelana. Reakcija, ki je sledila divji jezi, je bila neposredna in popolna. Omahnila je na stol, vsa izmučena in izčrpana.

Ta sijajen uspeh je bilo treba pripisovati prizadevanjem sodnika. Poslužil se je vseh svojih zmožnosti, naravnost angeljske potrpežljivosti in največjega takta. Njegov trium? je bil tem bolj zaslužen, ker je prišel povsem nepripravljen na ta doživljaj, ki se je vmešaval v zadevo, katero je hotel sprožiti. Prišel je poln trdnih sklepov da govori o svojih željah. Ta nesrečni dogodek je bil proti njemu, a on je bil toliko moder, da je obvladal položaj celo v takem slučaju.

Poslužil se je vse svoje profesijonalne zgovornosti ter pomiril staro damo. Ni bil tako bedast, da bi ji nasprotoval. Ravno nasprotno, laskal se ji je ter jo utrjeval v njenih zastarelih nazorih. Postal je humoristišen. Napadel je povzročitelje revolucije, obžaloval zločine slednje ter presodil posledice. Ko je govoril o zloglasnem Marat, je na spreten način prešel na temnico v Bastili. Konečno pa je izjavil, da bosta dobila takoj pleskar kot sodnik največjo in povsem zasluženo, brez s tem, ce ona plača račun ter zahteva potrdilo, da je v resnici plačala.

Kakorhitro pa je izgovoril besedo "plačati", je skočila markiza na noge ter se iznova raztogotila.

— Kaj, plačati? — je kričala. — Da bodo lahko ti lopovi še nadalje vstrajali v svoji zmoti? Nikdar. Razventega pa mora imeti človek, ki hoče plačati, denar. Jaz ga pa nimam.

— Račun znaša vendar le sedem in osemdeset frankov — je rekel sodnik.

— Ali ni to nič? — je vprašala markiza. — Vi lahko govorite tako, gospod Daburon, ker imate denar. Vaši predniki niso bili plemeniti in revolucija je šla par pedi nad njih glavami. Kako srečni ste, gospod Daburon, da ste navaden človek! Vidim, da bom morala plačati tega človeka. Strašno žalostno pa je zame, da moram doprinašati take žrtve za svojo unukinjo.

Beseda "žrtve" je tako presenetila sodnika, da jo je nehote ponovil.

— Gotovo žrtve, — je rekla markiza. — Če bi ne bilo nje, ali bi živela jaz kot živim sedaj, ko se moram odreči vsaki stvari, da s silo izhajam? Radi nje sem naložila denar v različna podjetja ter ga izgubila. Jaz se ne oziram na sebe samo. Nebo samo ve, da poznam dolžnosti matere. Vse, kar imam, je za mojo malo Klaro.

Ko je čul te izraza ljubezni in udanosti, ni sodnik vedel, kaj bi odgovoril.

— To moje malo dete pa me strašno muči, — je nadaljevala markiza. — Priznavam vam, gospod Daburon, da se vsa tresem, ko mislim, da bo prišel trenutek, ko jo bo treba oddati.

Sodnik je postal ves rdeč od samega veselja, ko je čul te besede. Konečno se mu je nudila prilika, na katero je čakal. Markiza je hotela oditi iz sobe, ko jo je on zadržal.

— Meni se zdi, — je jecal, — da bi bilo prav lahko oddati Klaro.

— Stvar ni tako lahka kot mislite, — je odvrnila markiza. — Ona je precej lepa, čeprav ni okrana. V sedanjih časih pa lepota sama ničesar ne velja. Možki so postali tako sebični ter mislijo le na denar. Jaz ne vem niti za enega človeka, ki bi vzel gospodično de Arlanž le radi njenih lepih oči.

— Mislim, da pretiravate, — se je oglasil sodnik boječe.

— Nikakor ne, — je odvrnila markiza. — Če bom dobila zeta, mi bo povzročil na stotine zadreg in sitnosti. To mi je rekel tudi moj odvetnik. Prisilili me bodo, da položim račun o dedščini Klare. Jaz nisem nikdar delala nikakih računov! To je sramotno! Če bi se Klara v resnici zavedala svojih dolžnosti, bi šla enostavno v kak samostan. Ona pa se ne briga zame ter nima niti najmanjšega čuta.

Daburon je čutil, da je prišel trenutek, ko mora govoriti Zbral je skupaj celi svoj pogum ter rekel:

— Gospa, jaz poznam nekega človeka, ki bi bil kot nalašč za Klaro, — poštenega moža, ki jo ljubi in bi storil zanjo vse, kar je mogoče, da jo osreči.

— To se samoposebi razume, — je rekla markiza.

(Dalje prihodnjič.)

Kako so naši ljudje rušili Avstrijo.

Ena najbolj znanih afer iz dobe prevrata je takozvana Brezigarjeva afera. Široka slovenska javnost malo pozna tega skromnega moža. V dobi prevrata, ko je kot glavni tajnik Narodnega sveta v najhujših dneh vršil skoraj diktatorsko oblast, ni skoro nikdo vedel, da stoji za telefonom, preko katerega so se izdajala povelja za razoroževanje, za prevzemanje upravnih oblasti, za ureditev varnostne službe — dr. Milko Brezigar. Še manj znano je bilo, da je v onih časih, ko so zavezniki na čudovit način dobivali informacije o stanju v avstrijski monarhiji, o raznih vojaških pripravah, o novih smrtnih plinih, o prehrambenih prilikah deloval tihi dr. Brezigar v prvi vrsti one tajne zarotniške družbe, ki je Čehom znana pod imenom maffia in ki si s ponosom lasti zasluge, da jo je šteti med glavne rušitelje Avstrije. Dr. Brezigar je vodil tajno korespondenco z našimi emigranti v Švici. Pri vseh velikih akcijah naše vojne iredente v Avstriji je bil dr. Brezigar duša. Na njem je bilo veliko delo in velika nevarnost. Dne 1. marca 1918 so dr. Brezigarja na Dunaju aretirali zaradi — veriženja s krušnimi kartami. Dr. Brezigar je bil namreč uradnik Žitnega zavoda. Bil je ča s njavečje bede na Dunaju. Slovenska kolonija, predvsem naši uradniki, so stradali. Brezigar je videl, kako si znajo nemški gospodje pod roko dobiti moke in kruha.

Preskrbel jim je moko — s kartami Žitnega zavoda. Stroški za zveze z inozemstvom so naraščali, informacijske zveze so stale mnogo denarja. Zaman se trudi dr. Brezigar dobiti sredstev. Obljube da, toda novca nikjer. Pride na idejo, da s pomočjo avstrijskih krušnih kart omogoči nadaljevanje jugoslovanske stvari. S posredovanjem prijateljev proda nekaj takih kart Mučno mu je, toda zdi se mu da ni drugega izhoda. Prodaja teh kart pride na dan. Dunajska policija, ki že dolgo sumi Brezigarja veleizdajniškega početja, izvrši celo vrsto hišnih preiskav. Zaman. Zarotniki v zadnjem hipu spravijo veleizdajniške arhive na varno, sežgejo jih, skrijejo. Državnemu pravdniku se le posreči skonstruirati pregrešek — verižništva. Dolgo se zaman trudijo oni jugoslovanski poslanci, ki poznajo Brezigarjevo delo, ga rešiti iz preiskovalnega zapora. Končno se posreči. Brezigar gre v Ljubljano, in tu ga dr. Korošec postavi za glavnega tajnika Narodnega sveta. Dr. Brezigar je duša organizacije Narodnih svetov

Pozneje je dr. Brezigar poslan od naše države kot ekspert v Pariz, kjer se v mirovni delegaciji izvrstno obnese.

Pri volitvah v konstituanto je bil dr. Brezigar demokratski kandidat. Sedaj so narodni socialci in klerikalci si izbrali tudi njega za tarčo. "Slovenec" je lepega dne napisal, da je Brezigar zlorabil potni list drugega ter se peljal v Pariz, očital mu je, da njegove zasluge za jugoslovanstvo obstojajo v — verižništvu!

Dr. Brezigar je takoj vložil tožbo. Šele sedaj se je vršila razprava. Rezultat je sijajno zadoščenje za dr. Brezigarja. Avtentične priče so ugotovile plemenitost in nesebičnost Brezigarjevega dela. Obtoženi urednik Moškerc je izvajal konsekvence in dal dr. Brezigarju častno izjavo.

Pri razpravi 3. septembra je bil sodni stol sestavljen takole: — Predsednik dvorni svetnik Vedernjak, votanta viš. sodn. sv. Einspieler in Hauffen, zapisnikar dr. Lullig. Obtožitelj in obtoženec (odgovorni urednik Miha Moškerc) sta bila osebno prisotna, obtožitelja je zastopal dr. Josip Hacin, obtoženca dr. Marko Natlačen.

Dr. Milko Brezigar je bil že leta 1914 takoj po izbruhu svetovne vojne na Dunaju aretiran, ker so ga osumili veleizdaje. Prepeljan je bil v Gorico, kjer se je vršila preiskava proti njemu, dr. Žerjavu in dr. Sajovcu zaradi veleizdaje. Meseca novembra 1914 je bil izpuščen. Spomladi leta 1915 je prišel k vojnemu žitnemu zavodu na Dunaj, in sicer v statistični oddelek. Tam je imel vpogled v prehranjevalne prilike avstroogrske monarhije. Iz uradnih statističnih podatkov se je izkazalo, da bo Avstrija že pomladi leta 1916 pri koncu z živili in da pride v najneprijetnejši položaj, ako ne pridejo živila od zunaj. — Izvedel je, da hoče Romunija del pšenice, ki jo je prodala Angležem dobaviti centralnim vlastim, in sicer okoli 200.000 vagonov žita. Dr. Brezigar je sklenil, da morajo te informacije vsekakor priti v roke antante. Zaradi tega je stopil že pozimi l. 1916 v dotiko z Josipom Birso, in ga naprosil, naj gre s temi poročili v Švico. Po mnogih težavah se je to tudi posrečilo.

Nato je stopil v ožje stike z dr. Jankom Hacinom, s katerim sta napravila načrt za zbiranje vojaškega in političnega materijala ter pošiljanje istega preko granice. V ta namen je šel dr. Hacin z velikimi težkočami preko ruske fronte ter dospel končno v Švico. Dr. Brezigar je ostal na Dunaju ter dobil po dolgih naporih zveze v raznih ministrstvih. Posebno v vojnem ministrstvu se mu je posrečilo dobiti v roke prav vsak akt, ki je šel preko ekspedita iz vojnega ministrstva. Ekspedicija z nevidno pisavo pisanih knjig je napredovala tako, da so odšle v Švico meseca decembra 1917 kar štiri pošiljke knjig, ki so vsebovale važne vojaške in politične podatke. Takrat se je pripomoglo tudi češki zaroti s pošiljanjem vesti v Švico, ker je bila neposredna zveza med češko maffijo in inostranstvom začasno prekinjena.

Tako se je delalo s polno par, dokler niso avstrijske oblasti aretirale dr. Brezigarja.

Po prečitanju tega spisa polemizira z njim zagovornik obtoženca dr. Natlačen. Trditve pripravljalnega spisa se mu ne zde resnične. Ugovarja, da bi se z njimi bavilo sodišče, ker na zatožni klopi ni dr. Brezigar, marveč odgovorni urednik "Slovenca". V ostalem skuša dr. Natlačen vplivati na porotnike z raznimi "knifi". Tako se mu zdi Brezigarjeva trditev, da je bil zaradi suma veleizdaje aretiran, neverjetna, češ, saj Brezigar še številke dotičnega akta ne ve.

Proti koncu svojih izvajanj pravi dr. Natlačen: Če je dr. Brezigar res iz tako idealnih motivov deloval, kakor pravi, in če je on res vse to delal, kar pripoveduje v spisu, potem zasluži visoko odlikovanje.

V repliki meni zastopnik dr. Brezigarja, dr. Hacin, da so izvajanja dr. Natlačena nedostojna sodnega stola ter brez vsakega umevanja idealizma, ki ga ima dr. Brezigar. Od ljudi, ki so leta 1914 vpili iz prepričanja "Živela Avstrija!" — pisali "Srbe na vrbe!" — in "brat bratu nož v prsa!" — od tistih ne moremo pričakovati idealizma, ti ljudje so danes ravno tako "dobri Jugoslovani,", kakor so bili tiste dni patriotični Avstrijci, in ki hočejo sedaj dotičnike, ki so se prej žrtvovali za Jugoslavijo, oblatiti in na njihov račun politično živeti. Birsa je odšel v Švico s tisoč kronami v žepu, ki mu jih je dal dr. Brezigar. Predlaga, naj se Birsa zasliši kot priča. O aretaciji dr. Brezigarja naj se zasliši višji deželni pravdnik dr. Jeglič. — Obtožitelju se je očitalo, da se je poslužil tujega potnega lista, ker s svojim ni upal v Avstrijo. V resnici se to ni nikdar zgodilo in se je vozil dr. Brezigar v Pariz, se je vozil s svojim potnim listom, vidiranim od avstrijskih oblasti. Ta originalni potni list prilaga zastopnik dr. Brezigarja z vsemi vizumi avstrijskih oblasti.

Dr. Natlačen hoče zopet polemizirati proti dr. Hacinu Ugovarja proti pričam. Predsednik polemike ne dopusti in vzame dr. Natlačenu besedo.

Nato povzame besedo predsednik ter izvaja: — Kakor smo slišali je takratni obtoženec in današnji obtožitelj ponudil dokaz, da kar je storil, ni bilo veriženje, ampak posvečeno veliki ideji. Dr Brezigar bi bil moral karte, ki so prišle nazaj, dati uničiti. Pobiral pa je tiste odrezke in jih potem drugje realiziral. Prej je seveda moral tajiti, ker bi ga bili obsodili. In če bi bil povedal vso resnico, bi ga bili obesili na drevo. Sedaj rade volje priznava, kaj je delal s temi kartami. — Nato sledi zaslišanje prič. Priča dr. Slokar pojasnuje razmerje pri žitnem zavodu.

Priča Janko Jovan, ravnatelj Žitnega zavoda: O aferi krušnih kart ne ve nič. Glede potnega lista ve od dr. Shvegla, da je Brezigar nesel potne liste na konzulat na Dunaj, da dobi vizume. Shvegel pa ni rekel, da se je Brezigar kakšnega tujega ali Žerjavovega potnega lista poslužil.

Predsednik: — To je torej čiste nekaj drugega, ne pa goljufija s potnimi listi. —

Priča Franc Majcen (bivši tajnik Jugoslovanskega kluba): — Pošiljali smo v inozemstvu poročila o stanju armade in prebrane. Zveze smo imeli razpredene na vse strani. Tajno pisavo sem jaz sešifriral. Knjige iz Švice smo dobivali preko dvorne knjižnice. Knjige, ki so bile namenjene za Švico, smo pošiljali po pošti potom zaupnikov v cenzuri, zavite v zavitkih onih knjigotržcev, ki so imeli dovoljenje, pošiljati knjige v inozemstvo.Pozneje so se vesti pošiljale s kurirji. Ko so Čehi izgubili svojo zvezo z inozemstvom, smo mi pošiljali kurirje s poročili. Enkrat smo poslali v Švico tudi granatni vžigalec novega tipa na ogled. — Glede dobave moke od Žitnega zavoda omenjam, da je Brezigar takrat podpiral večje število ljudi z moko, med njimi tudi mene. Na Dunaju je bila cela vrsta gospodov. Slovencev, v raznih uradih in raznih činih, ki nam je deloma vede, deloma nevede, pomagala z raznimi informacijami za Švico. Dobivali so moko po lastni ceni, n. pr. dr. Prijatelj, svetnik Hovanski, dr. Romis, dr. Andrejka in mnogo drugih. Iz prodaje kart in moke nismo dobili še enega vinarja, kar se je dobilo za moko, je bilo le povračilo resnično izdanega denarja za kupljeno moko.

(Konec, prihodnjič.)

Koroške novice.

Kako se postopa s Slovenci.

Iz Djekš poročajo: Na dan koroškega plebiscita je pogorelo posestvo Franca Slamanika pd. Lukner v Kneži, občina Djekše, ko je bil sam doma. Osumničil je takoj Slovence, da so zapalili njegov dom, čeravno se je to zdelo poznavalcem razmer neverjetno, da, nesnično, ker med in pred plebiscitom nikdar ni pogorela hiša nemčurja, pač pa so eveteli domovi zavednih Slovencev, sežgani po zdivjanem nemčurskem prebivalstvu. Tako tudi smelo smemo trditi, da je Lukner sam zasmodil svoje posestvo v upanju, da mu bo dobro neslo. In ni se varal. V Labudski dolini so za njeni nabrali 300,000 avstr. kron, za strehо so skrbeli djekšarski nemčurji in avstrijska vlada mu je pa dala 400,000 kron. V Kramerjevi gostilni na Djekšah pa se je izrazil: "Gescheit muss dan sein!" Drugače pa se je godilo posestniku Hörmanu v Teshrietezu, obč. Pustrica, ki je pristen Nemec z veliko družino in kjer je leta 1919. udarila strela in ki ni mogel trditi, da so Slovenci zažgali. Ta doslej še ni prejel nobene podpore in nima ne hiše, ne doma.

Iz Vovber poročajo: Nekaj časa pred plebiscitom je bil na čuden način umorjen posestnik Peter Pogačer pd. Peter v Klečah, obč. Vovbre. Nemški listi so namigovali, da so ga, ker je bil nemški pristaš, umorili Slovenci. Letos pa je bila na isti način in na istem mestu napadena žena rajnega tako, da je obležala brez zavesti in se tudi ni moglo dognati, od koga. Pred kratkim pa jo je njen lasten sin Andrej Pogačer hotel ustreliti, mater, ker se je zavzela za mlajšega sina, katerega je Andrej brezsrčno pretepaval.. Sedaj pa se sliši, da je sestra bratu Andreju zabrusila v obraz, da je on morilec očeta, ker tako dela z bratom in z materjo. Dne 21. avgusta se je mlajši brat našel obešen. Čeravno je Andrej Pogačer pretepal ne samo svojega brata, ampak tudi zavednega Slovenca posestnika Pavleja v Klečah, kateremu je zlomil nogo na dveh mestih, Marka Cikulnika in še druge Slovence, ter pobijal šipe v župnišču v Št. Štefanu, pri Ukšu v Vovbrah, potem pri Krajcerju in Matju v Šmartnem, ga velikovške oblasti niso kaznovale, ker je bil kakor zvest, tako bojevit in pozverinjen njihov pristaš ter tajni zaupnik nemškega kolovodje, znanega Feiniga iz Sv. Neže in nemških župnikov na Rudi in v Grebinju. Ko pa je pri vovberškem slavnem Befreiungsfestu napadel generala Glantschniga ter njegovega adjutanta Moraka, so ga oblasti vendar prijele in sodnik v Velikovcu mu je povedal, kaj se ga vsega dolži. Ker je Andrej Pogačer tip folksverovskega nemčurja, tako navedemo, čega se dolgi: 1. Da je kradel pri Luknerju in drugod živino, 2. da je umoril svojega očeta in 3. da je umoril svojega brata, kateri se je obesil. Mi smo Andreja Pogačerja natančnejše opisali, ker je tipična prikazen iz plebiscitnih časov. Andreja Pogačerja se je bala cela okolica, kakor divje zverine. Med takšnimi ljudmi morajo živeti naši koroški Slovenci, zvesti sinovi Jugoslavije.

Iz Velikovca se poroča: Tu sem je prišla zadnje dni novica, da je krški knezoškof na pritisk Heimatsdiensta imenoval Križaja, znano moralno propalico in poturico, za župnika v Št. Rupertu pri Velikovcu, kjer stoji Narodna šola. Križaj ima nalogo, da ne samo narodno, ampak tudi moralno ugonobi svoje farmane, da bodo čimpreje utonili v vsenemškem morju. Imenovanje Križaja za župnika v Št. Rupertu, torej duševnega pastirja slovenskih šolskih sester, ima prilično isti pomen, kakor če bi bila kakšna Marijina družba imenovala slovitega pohotneža saksonskega kralja Avgusta Močnega častnim članom. Krški škof Hefter zbira v Velikovcu res fino duhovščino. Kriaj, župnik Feinig pa Kanonik.

Italijansko prostozidarstvo in — francoski kapital.

"Giornale d' Italia" je nedavno napadel italijanske prostozidarje na podlagi podatkov nemškega katoliškega poslanca Erzbergerja, ki je med drugim poudarjal, da je pariški Veliki Orijent ponovno grozil Rimu z odtegnitvijo podpore, ako ne bi dosegla intervenistična politika svojega cilja in da so nastali ostri spori med francoskim in italijanskim prostozidarstvom, ker se je francoska pomoč po vstopu Italije v vojno znatno zmanjšala. Na ta napad je poslal veliki mojster italijanskih prostozidarjev Domizio Tovigriani pismo listu "Giornale d' Italia", v katerem skuša zanikati Erzbergerjeva odkritja, ki so tembolj zanimiva, ker francoska vlada ni dementirala vesti neke časnikarske agencije, ki je priobčila iz francoskega proračuna ogromne številke za dober tisk v Italiji.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Nervozne, oslabele žene,

ki trpe na bolečinah v križu, v bokih ali na stranah, na senzaciji, ki tlači človeka k tlom in dela v spodnjem telesu težo, na glavobolu in nerodu pri naravnih funkcijah, dobe odpomoč, ko vzamejo

Severa's Regulator

(Severjev Regulator). Priporočen je za zdravljenje tistih posebnih lastnosti neredov in hiranja, ki so jim podvržene ženske. Dobite ga pri svojem lekarju še danes.
Cena $1.25.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

ADVERTISEMENTS.

KRETANJE PARNIKOV
Kedaj približno odplujejo iz New Yorka.

CARMANIA	8	okt.	— Cherbourg	ADRIATIC	2	nov.	Cherbourg
ROTTERDAM	8	okt.	Boulogne	PARIS	2.	nov.	— Havre
OROPESA	8	okt.	Hamburg	ARABIC	2	nov.	— Genoa
CARMANIA	11	okt.	— Cherbourg	CARMANIA	5	nov.	— Cherbourg
CENTEN. STATE	11	okt,	— Bremen	FINLAND	5	nov.	— Cherbourg
LA SAVOIE	12	okt.	— Havre	OLYMPIC	5	nov.	— Cherbourg
FRANCE	15	okt.	— Havre	MINNEKAHDA	5	nov.	— Hamburg
OLYMPIC	15	okt.	— Cherbourg	WASHINGTON	8	nov.	— Cherbourg
PRES. WILSON	15	okt.	— Trst	ROCHAMBEAU	8	nov.	— Havre
ZEELAND	15	okt.	— Cherbourg	ORBITA	12	nov.	— Hamburg
RYNDAM	15	okt.	— Boulogne	AQUITANIA	15	nov.	— Cherbourg
HUDSON	15	okt.	— Bremen	GOTHLAND	17	nov.	— Genoa
LA TOURAINE	19	okt.	— Havre	LA TOURAINE	19	nov.	— Havre
LEOPOLDINA	20	okt.	— Havre	ZEELAND	19	nov.	— Cherbourg
BERENGARIA	20	okt.	— Cherbourg	ARGENTINA	19	nov.	— Trst
KROONLAND	22	okt.	— Cherbourg	POTOMAC	19	nov.	— Breman
LAFAYETTE	22	okt.	— Havre	LAFAYETTE	19	nov.	— Havre
N. AMSTERDAM	22	okt.	— Boulogne	MANCHURIA	23	nov.	— Hamburg
ORDUNA	22	okt.	— Hamburg	PARIS	26	nov.	— Cherbourg
PR. MATOIKA	22	okt.	— Bremen	KROONLAND	23	nov.	— Havre
AQUITANIA	25	okt.	— Cherbourg	OROPESA	26	nov.	— Hamburg
MONGOLIA	26	okt.	— Hamburg	AMERICA	29	nov.	— Bremen
CRETIC	28	okt	— Genoa	ADRIATIC	30	nov.	— Cherbourg
LAPLAND	29	okt.	— Cherbourg	LAPLAND	2	dec.	— Cherbourg
LA LORRAINE	29	okt.	— Havre	CARMANIA	3	dec.	— Cherbourg
NOORDAM	29	okt.	— Boulogne	PRES. WILSON	3	dec	— Trst
SAXONIA	29	okt.	— Hamburg	ARABIC	6	dec.	— Cherbourg
ITALIA	29	okt.	— Trst	FINLAND	10	dec.	— Genoa
AMERICA	1	nov.	— Cherbourg	ARGENTINA	12	jan.	— Trst
BELVEDERE	1	nov.	— Trst	SAXONIA	13	dec.	— Cherbourg

Glede cen za vozne listke in vse druge pojasnila, obrnite se na tvrdko:
FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

FRENCH LINE
COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE
Express Postal Service

Direktna služba v
Jugoslavijo
preko Havre
z velikimi parniki na 2 in 3 vijake

CHICAGO	12. okt.
FRANCE	15. okt.
LEOPOLDINA	20. okt.
LAFAYETTE	22. okt.

Za družine nudimo izborne ugodnosti tretjega razreda — kabine z dvema, štirimi, šestimi in osmimi posteljami. Vsi taki potniki bodo deležni iste izborne službe in hrane, vsled katere je znana Francoska črta.
Za nadalje informacije vprašajte pri lokalnih agentih FRENCH LINE.

COSULICH ČRTA
Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

PRES. WILSON	15. okt.
BELVEDERE	1. nov.
ARGENTINA	19. nov.
PRES. WILSON	3. dec.

Cene za Trst in Reko so:
Pres. Wilson $115 in $5 davka.
Argentina in Belvedere $103 in $5 davka.
Potom listkov izdanih za vsa kraje v Jugoslaviji in Srbiji.
Razkošne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda.
Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.
PHELPS BROTHERS & Co.
Passenger Department
2 West Street New York

WSS WSS WSS WSS WSS

Bolgarija in mirovna pogodba.

Iz Sofije poročajo, da noče ministrski predsednik Stambolijski, ki se je te dni vrnil v Sofijo, pokazati antanti, da namerfava Bolgarija izpolniti vse določbe mirovne pogodbe. Iz vojaške službe se odpuščajo večje in manjše skupine vojakov. Izročitev drobne živine Romuniji se je že izvršila, velika živina pa se izroči te dni.

Pozor potniki.

Jugoslovanski konzulat v New Yorku naznanja:

1. Vsi državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki žele potovati v stari kraj, lahko dobe potne liste na podlagi kakega starega pomega lista, krstnega lista, domovinskega lista oziroma vojaških ali detavskih bukvic iz starega kraja.

2. Oni, ki nimajo nobenega takega dokumenta, se morajo obrniti na pristojne oblasti v starem kraju ter jih od tam dobiti. Kdor bo pri iskanju potnega lista pokazal enega izmed gornjih dokumentov, bo dobil potni list kmalo potem, ko se bo zglasil na konzulatu.

3. Oni naši državljani, ki žele takoj odpotovati v stari kraj, pa nimajo pri roki nobenega gornjih dokumentov, morajo imeti potrdila naših podpornih družtev, katerih člani so. V potrdilih mora biti navedeno, da so resnično državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V takih slučajih pa bo morda konzulat smatral za potrebno, iskati posebnega dovoljenja od ministrstva zunanjih zadev za izdanje potnega lista. To se posebno tiče onih oseb, o katerih se sumi, da so še državljani kake druge države.

4. Vsi oni državljani, ki so izdali prošnje za potne liste, in potom katerih je bilo naprošeno zunanje ministrstvo, da jih je mogoče izdati, jih bodo dobili, kakorhitro se zglase pri tem konzulatu. To se tiče priglasitev vloženih do 25. maja tega leta.

5. Ker v več slučajih naši državljani kupujejo šifkarte za parnike katere jim je priporočil ta ali oni agent, ne ozirajo se na to, kakšni so ti parniki, kam plovejo, priporočamo, naj nihče ne kupi prej kart, dokler o tem ne pozve pri Frank Sakser State Bank, 82 Cortland St., New York, N. Y.